

TRANSPORTO
KOMPETENCIJŲ
AGENTŪRA

VŠĮ TRANSPORTO KOMPETENCIJŲ AGENTŪROS

2022 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Turinys.....	2
Santrauka.....	3
Valdybos pirmininkės žodis.....	4
Direktoriaus žodis.....	5
1. SVARBIAUSI ĮVYKIAI.....	6
2. VEIKLOS APRAŠYMAS.....	7
3. ĮSTAIGOS VALDYMAS.....	10
4. MISIJA, VIZIJA, VERTYBĖS IR STRATEGINIAI TIKSLAI.....	12
5. VEIKLOS REZULTATAI.....	12
6. PRIEŽIŪROS OPTIMIZAVIMO ĮGYVENDINIMAS.....	22
7. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI.....	23
8. TECHNOLOGINIAI IŠTEKLIAI.....	28
9. TKA TARPTAUTINIS ATSTOVAVIMAS.....	28
10. RIZIKOS VALDYMO POKYČIAI.....	30
11. VEIKLOS AUDITAS.....	31
12. SAUGOS IR SAUGUMO SKATINIMAS.....	32
13. PASLAUGŲ SKAITMENIZACIJA, INOVACIJOS IR ŽALINIMAS.....	32
14. KORUPCIJOS PREVENCIJA.....	33
15. FINANSINIAI VEIKLOS REZULTATAI.....	35

Santrauka

VšĮ Transporto kompetencijų agentūra (toliau – TKA) yra tam, kad užtikrintų saugą ir saugumą Lietuvos aviacijos sektoriuje ir kelių transporto sektoriuje bei užtikrintų sklandų ir sėkmingą šių sektorių vystymąsi.

TKA vykdo Lietuvos tarptautinių oro uostų, aerodromų ir lauko aikštelių, Oro linijų bendrovių, bendrosios aviacijos, bepiločių orlaivių, oro navigacijos paslaugų teikėjų, aviacijos specialistų, civilinių orlaivių, aviacijos mokymo organizacijų, orlaivių projektavimo, gamybos, techninės priežiūros organizacijų, įmonių taikančių aviacinio saugumo priemones priežiūrą bei atlieka transporto ir susisiekimo komunikacijų planavimą ir transporto ir susisiekimo komunikacijų stebėseną ir tyrimus.

Pabrėžtina, kad Lietuvos aviacijos sektorius ir kelių transporto sistema yra integralios atitinkamų Europos transporto sektorių (aviacijos ir kelių sistemų) sudėtinės dalys, todėl vykdydama veiklą, TKA tiesiogiai prisideda prie bendros Europos transporto sistemos saugos ir saugumo užtikrinimo bei šių sektorių sėkmingo funkcionavimo.

TKA misija – TKA užtikrina saugą ir saugumą Lietuvos civilinės aviacijos ir kelių srityse.

TKA vizija – Aukščiausių saugos ir saugumo lygį civilinės aviacijos ir kelių srityse užtikrinanti organizacija – patikimas partneris savo klientams.

2022 m. išskirtiniai tuo, kad Rusija užpuolė Ukrainą, ir dėl karo Ukrainoje buvo įvestos tarptautinės sankcijos Rusijos ir Baltarusijos orlaiviams naudotis Europos Sąjungos (toliau – ES) oro erdve bei Rusijos įvestos priešpriešinės sankcijos, kas be karo baisumų, išskėlė naujų iššūkių aviacijos sektoriui.

Siekiant sudaryti sąlygas Lietuvos aviacijos sektoriaus rinkų diversifikavimui, Susisiekimo ministerija išskėlė tikslą – sukurti galimybę Lietuvos oro vežėjams vykdyti skrydžius į JAV taip atveriant Lietuvos verslui JAV rinką, šio Projekto procesams vadovauja TKA, ir 2022 m. buvo pasirengta JAV Federalinės aviacijos administracijos auditui.

TKA aviacijos priežiūros paslaugoms teikti pradėjo naudoti specializuotą aviacijos sektoriaus priežiūros sistemą Centrik. Centrik sistemos naudojimas sumažins techninio, neefektyvaus darbo apimtį, o sutaupytas laikas bus skiriamas kitoms TKA paslaugoms teikti, o tai leis pagerinti tiek TKA teikiamų paslaugų kokybę, tiek ir paslaugų atlikimą laiku.

TKA nuolatos siekia savo veikla prisidėti prie pažangių valstybinių projektų, ekologiško transporto plėtros.

Nežiūrint į buvusių iššūkių regione, galima teigti, kad 2022 m. civilinės aviacijos ir kelių transporto sektorių vystymasis buvo stabilus, kas TKA leido užtikrinti stabilias pajamas iš priežiūros veiklos.

Kryptingi veiksmai nustatytiems TKA strateginiams tikslams įgyvendinti, 2022 m. užtikrino aviacijos ir kelių transporto sektoriaus saugą ir saugumą, TKA glaudų, kokybišką ir efektyvų bendradarbiavimą su klientais ir prisidėjo skatinant Lietuvos aviacijos ir transporto sektorių vystymąsi.

Pažymėtina, kad pastaraisiais metais pradėti spartūs TKA paslaugų skaitmenizavimo darbai ne tik leis užtikrinti klientų ir visuomenės lūkesčius, bet sudarys sąlygas gerinti TKA paslaugų kokybę, didinti efektyvumą, plėsti paslaugų apimtį.

Valdybos pirmininkės žodis

Gerbiami kolegos, klientai ir bendraminčiai,

2022 metus pradėjome viltingai: laukdami spartaus rinkos atsigavimo ir augimo, pasitvirtinę ambicingus planais, išmokę gyventi ir dirbti neeilinėmis sąlygomis. Deja, jau vasarį supratome permainų laikas nesibaigė - dėl prasidėjusio Rusijos karo Ukrainoje nerimą jautėme visi. Situacija vėl pasikeitė iš esmės.

Dėl Rusijos avialinijoms pritaikytų sankcijų ir atsakomųjų sankcijų ES vežėjams, tranzitinių skrydžių skaičius Lietuvos oro erdvėje 2022 m. dramatiškai sumažėjo - beveik 60 proc. Šių skrydžių priežiūra sudaro svarbią įstaigos pajamų dalį ir tai be abejonės turėjo reikšmingos neigiamos įtakos veiklos rezultatams. Su panašiais iššūkiais susidūrė ne viena šalies susisiekimo sektoriaus, o ir kitų verslo šakų įmonė. Metų pabaigoje patvirtinti peržiūrėti oro navigacijos paslaugų teikėjų veiklos planai ir rinkliavų tarifai. To dėka, ateinančiam periodui užtikrintas finansinis stabilumas, nors karo Ukrainoje pabaigą prognozuoti vis dar sudėtinga.

Pandemijos metu prisitaikyti prie kintančių ir neprognozuojamų sąlygų išmokusi komanda ir šiomis aplinkybėmis demonstravo profesionalumą - greitai reaguoti į pokyčius, planuoti trumpesniais periodais, taip pat priimti nepatogius ar nestandartinius sprendimus.

Daug per metus nuveikta stiprinant komandą, kas akivaizdžiai matyti Darbuotojų įsitraukimo rezultatuose – apklausoje sudalyvavo net 98 proc. kolektyvo, o įsitraukimo rodiklis per metus šoktelėjo net 7 proc. punktais. Transporto kompetencijų agentūros komanda priprato prie pokyčių, dirbo lanksčiai ir patikėjo vienybės galia.

Šalia džiugu, kad išlaikytas ir geras paslaugų kokybės vertinimas – 85% Transporto kompetencijų agentūros klientų yra patenkinti gaunamų paslaugų kokybe. Nėra abejonų, kad solidi investicija į skaitmenizavimą – Centrik programos diegimas, kurios dėka bus ne tik automatizuoti svarbūs Transporto kompetencijų agentūros veiklos procesai, bet ir pagerintas veiklos efektyvumas bei paslaugų kokybė duos teigiamą efektą klientų patirčiai.

Įvertinus priežiūros klientų apimtį Lietuvoje ir kitose pažangiose šalyse, akivaizdu, kad Lietuvoje pilotų, oro vežėjų ar mokymo įstaigų, aerodromų veikia dvigubai daugiau nei pvz. Latvijoje, ir 2-4 kartus daugiau nei Maltoje. Deja, biudžetas, tenkantis svarbiausiems subjektams yra gerokai mažesnis, nei nagrinėtose šalyse. TKA komandos 2022 m. parengtas projektas – Paslaugų kainodaros metodikos keitimas ne tik užtikrintų skaidrumo, teisingumo, nediskriminavimo principų atitikimą, bet ir dar tuometės CAA reformoje užtvirtintą *virtotojas moka* principą.

2022 m. užfiksuotas rimtas pasiekimas nacionaliniu lygiu - Lietuvos keliuose nuosekliai mažėja žuvusiųjų skaičius ir šaliai pirmąkart pagal šį rodiklį pavyko pasivyti ES vidurkį. Tai labai rimtas švietėjiškos, prevencinės veiklos bei įdiegtų eismo saugos priemonių nuoseklių pastangų rezultatas, kur įdėtas svarus energingos TKA Transporto paslaugų komandos indėlis.

Suprantame, kad daug gerų TKA darbų liko nepamatyti ir kad reiktų garsiau apie juos pasakoti, kartais net pasigirti. Tai vienas iš tikslų kukliai TKA komandai ateinančiam periodui – kalbėti, pasakoti, parodyti.

Valdybos vardu dėkoju TKA komandai – visiems ir kiekvienam už Jūsų rimtus darbus.

Dėkoju klientams už bendradarbiavimą ir reiklumą – esate gerų pokyčių varomoji jėga.

Transporto kompetencijų agentūros valdybos pirmininkė
Jūratė Baltrušaitytė-Goldenė

Direktoriaus žodis

Esame įstaiga, kuri užtikrina, kad aviacijos ir kelių transporto sektoriai galėtų saugiai ir efektyviai veikti, būtų įgyvendinti Lietuvos visuomenės ir TKA klientų lūkesčiai.

Kompetencija, žinios, efektyvios paslaugos ir glaudus bendradarbiavimas su visomis suinteresuotomis pusėmis yra nuolatinis TKA siekis.

2022 m. sėkmingai įgyvendinome keletą svarbių projektų, kurie turės įtakos TKA efektyvumo ir kokybės didinimui, tiesiogiai Lietuvos aviacijos pramonei, kelių saugos užtikrinimui:

- įdiegta veiklos efektyvumą padidinsianti aviacijos priežiūros sistema Centrik;
- pasiruošta FAA auditui, kuris reikalingas, kad būtų sudarytos galimybės Lietuvos oro vežėjams vykdyti skrydžius į JAV;
- pakeistas Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, kuriuo TKA pavestos vykdyti naujos funkcijos kelių saugumo srityje (valstybinės reikšmės kelių poveikio kelių saugumui vertinimas, kelių saugumo auditorių egzaminavimas ir jų veiklos priežiūra). Pradėtas kelių saugumo auditorių egzaminavimas ir pažymėjimų išdavimas.

Sparčiai plečiantis bepiločių orlaivių naudojimui Europoje ir Lietuvoje, 2022 m. TKA, kartu su kitomis susijusiomis institucijomis aktyviai dalyvavo kuriant saugią ir daug žadančią bepiločių orlaivių ekosistemą Lietuvoje.

TKA nuolatos prisideda prie pažangių valstybinių projektų, ekologiško transporto plėtros – elektromobilių stotelių įrengimas ir pan.

TKA sėkmingą veiklą užtikrina aukštos kompetencijos savo sričių ekspertai. Džiugu, kad 2022 m. TKA komanda sustiprėjo, sugebėjo konkuruoti dėl darbuotojų su kitomis aviacijos įmonėmis ir įgyvendinus visas numatytas priemones pasiektas ženklus TKA darbuotojų įsitraukimo padidėjimas (išaugo 7 proc.). Tęsimas socialinis dialogas – išrinkta darbuotojų darbo taryba. 2023 m. ši veiklos sritis vis dar išlieka vienu pagrindinių prioritetinių tikslų, nes pritraukti ir išlaikyti transporto srities ekspertus – dėl atlygio, kuris yra mažesnis nei kitose sektoriaus įmonėse, įstaigose, kas lemia didelę personalo kaitą – yra ambicingas iššūkis.

Galime tik pasidžiaugti, kad Lietuva COVID-19 pandemijos metu ir nežiūrint į geopolitinius nestabilumus vis labiau plečiasi kaip aviacijos paslaugų centras: auga avialinijų, techninių aptarnavimo įmonių, aviacijos mokymo įstaigų bei licencijuotų aviacijos specialistų skaičius.

Svarbu pažymėti, kad Rusijos pradėtas karas Ukrainoje ir įvestos abipusės sankcijos darė įtaką TKA gaunamoms pajamoms. Visose TKA pajamų kategorijose buvo stebimas planinių veiklos pajamų gavimas ar jų augimas, tačiau oro navigacijos paslaugų priežiūros srityje, kurioje pajamos dar nepasiekė iki pandeminio lygio ir dėl Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą bei sankcijų yra ženkliai kritęs tranzitinių skrydžių kiekis, kas lėmė ženkliai mažesnes pajamas negu buvo planuota. 2023 metais tikimasi pasiekti 2019 metų šios srities pajamų lygį, nes atsižvelgus į susidariusią situaciją, suderinus su oro erdvės naudotojais ir patvirtinimus Europos Komisijai, buvo leista peržiūrėti veiklos planus anksčiau laiko ir padidinti Lietuvoje rinkliavas už oro navigacijos paslaugas, kas sudarys sąlygas stabiliam TKA finansavimui.

Pasauliui atsitiesiant po COVID-19 pandemijos sukeltos krizės, 2022 metus pasitikome su dar didesniu košmaru – karu, Rusijai užpuolus Ukrainą. Vis tik, matydamas žmonių susitelkimą, greitą reagavimą ir prisitaikymą prie kasdien besikeičiančių sąlygų, tikiu, kad ir ši išbandymą visi kartu atlaikysime ir 2023 m. pasieksime visų užsibrėžtų tikslų.

TKA direktorius
Marius Baranauskas

1. SVARBIAUSI ĮVYKIAI

Užtikrinta aviacijos ir kelių transporto sektorių sauga ir saugumas.

Išlaikytos klientų apimtys.

Įdiegta veiklos efektyvumą padidinsianti aviacijos priežiūros sistema Centrik.

Pradėti taikyti metiniai pokalbiai.

Pagerėjo veiklos planavimas.

Tikslai, uždaviniai ir priemonės nustatomos strateginių sesijų metu.

Pakeistas Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas, kuriuo TKA pavestos vykdyti naujos funkcijos kelių saugumo srityje.

Pasirengta FAA auditui, kurį atlikus bus sudarytos galimybės Lietuvos oro vežėjams vykdyti skrydžius į JAV.

Auditas numatytas 2023 m.

2022 m. vasario 24 d. Rusijai užpuolus Ukrainą bei įvedus abipuses sankcijas vykdyti skrydžius, poveikį pajautė visas Lietuvos ir Europos aviacijos sektorius.

2. VEIKLOS APRAŠYMAS

TKA veiklos tikslas – prisidėti prie visuomenės interesus atitinkančios Lietuvos susisiekimo sistemos kūrimo bei plėtros, užtikrinant aukščiausius kokybės, saugos ir saugumo standartus.

2.1. AVIACIJOS SEKTORIUS

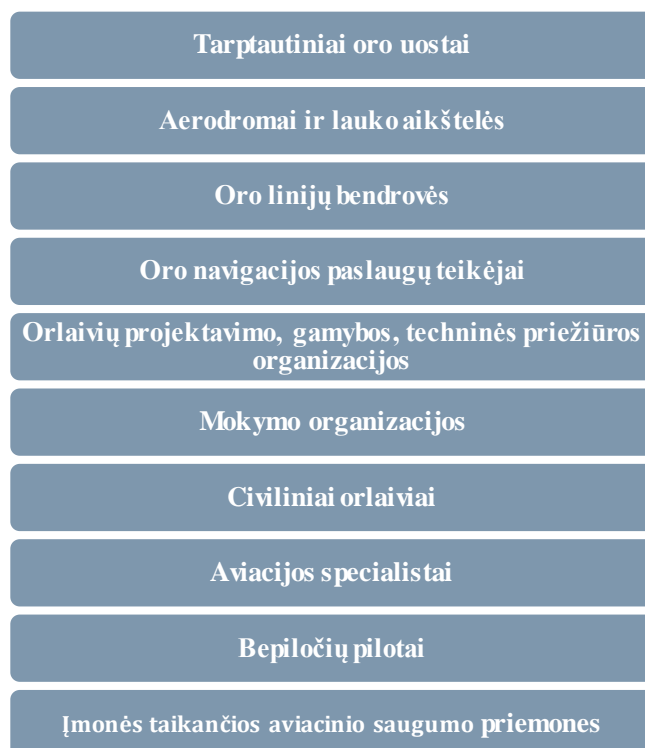
TKA veiklos sritys aviacijos sektoriuje:

- **Aviacijos sektoriaus ūkio subjektų veiklos priežiūra, akreditavimas ir licencijavimas;**
- **Specialistų licencijavimas ir jų veiklos priežiūra.**

Aviacijos įstatyme numatyta, kad TKA, pagal savo kompetenciją civilinės aviacijos srityje, vykdo tokias funkcijas:

- 1) vykdo civilinės aviacijos, įskaitant antžeminę įrangą ir aviacijai teikiamas paslaugas, valstybinę priežiūrą;
- 2) organizuoja Nacionalinės civilinės aviacijos saugumo programos įgyvendinimą;
- 3) atlieka Reglamente (EB) Nr. 300/2008 nurodytos atitinkamos institucijos, Reglamente (ES) Nr. 1178/2011, Reglamente (ES) Nr. 748/2012, Reglamente (ES) Nr. 923/2012, Reglamente (ES) Nr. 965/2012, Reglamente (ES) Nr. 139/2014, Reglamente (ES) Nr. 376/2014, Reglamente (ES) Nr. 1321/2014, Reglamente (ES) 2015/340, Reglamente (ES) 2017/373, Reglamente (ES) 2018/1976 ir Reglamente (ES) 2018/395 nurodytos kompetentingos institucijos, taip pat Reglamente (ES) 2019/947 nurodytos kompetentingos institucijos, atsakingos už šio reglamento 18 straipsnio a-e ir g-m punktų nuostatų vykdymą, Reglamente (ES) 2018/1139 nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos ir Reglamente (EB) Nr. 549/2004 bei Reglamente (ES) 2019/317 nurodytos nacionalinės priežiūros institucijos funkcijas;
- 4) išduoda pažymėjimus, patvirtinimus, leidimus ir aviacijos specialistų licencijas;
- 5) teikia metodinę pagalbą ir konsultacijas civilinės aviacijos klausimais;
- 6) vykdo bepiločių orlaivių ir bepiločių orlaivių naudotojų, nurodytų Reglamente (ES) 2019/947 14 straipsnio 1 dalyje, registravimą;
- 7) atlieka eksperimentinės kategorijos orlaivių patikrą, išduoda šios kategorijos orlaiviams specialiuosius tinkamumo skraidyti pažymėjimus ir pratęsia jų galiojimą, išduoda eksperimentinės kategorijos orlaivio tinkamumo skraidyti patikros inspektoriaus patvirtinimus.

TKA vykdomos aviacijos priežiūros sritys yra pateikiami 1 pav.

1 pav. TKA aviacijos priežiūros sritys

TKA vykdydama veiklą, ne tik užtikrina jai, kaip kompetentingai institucijai pavestą vykdyti ūkio subjektų veiklos priežiūros funkciją, tačiau taip pat sistemiškai ir proaktyviai gerina teikiamų paslaugų kokybę, kelia TKA specialistų kvalifikaciją ir deda pastangas pritraukti kvalifikuotus specialistus, adaptuoja teikiamų paslaugų kainų nustatymo metodiką bei siūlo naujas paslaugas ir sudaro patrauklias sąlygas aviacijos ir kelių transporto sektoriaus saugiai plėtrai.

2.2. KELIŲ TRANSPORTO SEKTORIUS

TKA veiklos sritys kelių transporto sektoriuje:

- **Transporto ir susisiekimo komunikacijų planavimas**

• **Transporto ir susisiekimo komunikacijų stebėseną, tyrimai**

Nuo 2022 m. įsigaliojo Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas su pakeitimais, įgyvendinančiais 2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1936, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/96/EB dėl kelių infrastruktūros saugumo valdymo, nuostatas ir kuriuo pavesta vykdyti daugiau funkcijų TKA eismo saugumo srityje.

Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme įtvirtinta, kad TKA, užtikrindama eismo saugumą, vykdo šias funkcijas:

- 1) atlieka eismo saugumo rodiklių stebėseną ir analizę;
- 2) atlieka eismo įvykių tyrimus kelių infrastruktūros saugumo požiūriu;
- 3) tvarko eismo įvykių duomenis, vykdo jų stebėseną ir atlieka statistinę analizę;
- 4) teikia su eismo saugumu susijusią informaciją Lietuvos Respublikos ir tarptautinėms institucijoms, įstaigoms, valstybės įmonėms, bendrovėms ir kitoms organizacijoms, susijusioms su eismo saugumo sritimi;
- 5) teikia Susisiekimo ministerijai pasiūlymus dėl Valstybinės eismo saugumo programos rengimo;
- 6) tvirtina valstybinės reikšmės kelių poveikio kelių saugumui vertinimo, reguliarių kelio saugumo patikrinimų, kelių darbo vietų aptvėrimo saugumo patikrinimų, viso kelių tinklo saugumo vertinimo procedūras, kelių infrastruktūros saugumo valdymo gaires;
- 7) atlieka valstybinės reikšmės kelių poveikio kelių saugumui vertinimą, kuriuo remdamasi pateikia išvadą, reguliarius kelio saugumo patikrinimus, kelių darbo vietų aptvėrimo saugumo patikrinimus, viso kelių tinklo saugumo vertinimą, kuriuo remdamasi rengia, reguliariai atnaujina ir, suderinusi su Susisiekimo ministerija, tvirtina prioritetinių veiksmų planą;
- 8) nustato valstybinės reikšmės keliuose juodąsias dėmes ir atlieka jų tyrimą;
- 9) egzaminuoja kelių saugumo auditorius, išduoda kelių saugumo auditoriaus pažymėjimus, sustabdo pažymėjimų galiojimą, panaikina pažymėjimų galiojimo sustabdymą, panaikina pažymėjimų galiojimą ir atlieka kelių saugumo auditorių veiklos priežiūrą;
- 10) teikia Susisiekimo ministerijai pasiūlymus dėl juodųjų dėmių nustatymo, tyrimo ir šalinimo, kelių saugumo audito atlikimo, kelių saugumo auditorių mokymo, egzaminavimo, pažymėjimų išdavimo, galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo, poveikio kelių saugumui vertinimo reikalavimų ir tvarkos;
- 11) atlieka kelių saugumo auditorių kompetencijos įgijimo ir kompetencijos tobulinimo kursų organizavimo ir vedimo priežiūrą;
- 12) atlieka kitas šiame įstatyme nustatytas funkcijas.

3. ĮSTAIGOS VALDYMAS

TKA yra valstybės įsteigta viešoji įstaiga, kuri nuosavybės teise priklauso valstybei. Įstaigos dalininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija yra Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija (toliau – Susisiekimo ministerija).

TKA valdymo organai yra: dalininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija – Susisiekimo ministerija, kolegialus valdymo organas – valdyba ir vienasmenis valdymo organas – direktorius (žr. 2 pav. ir 1 lentelę).

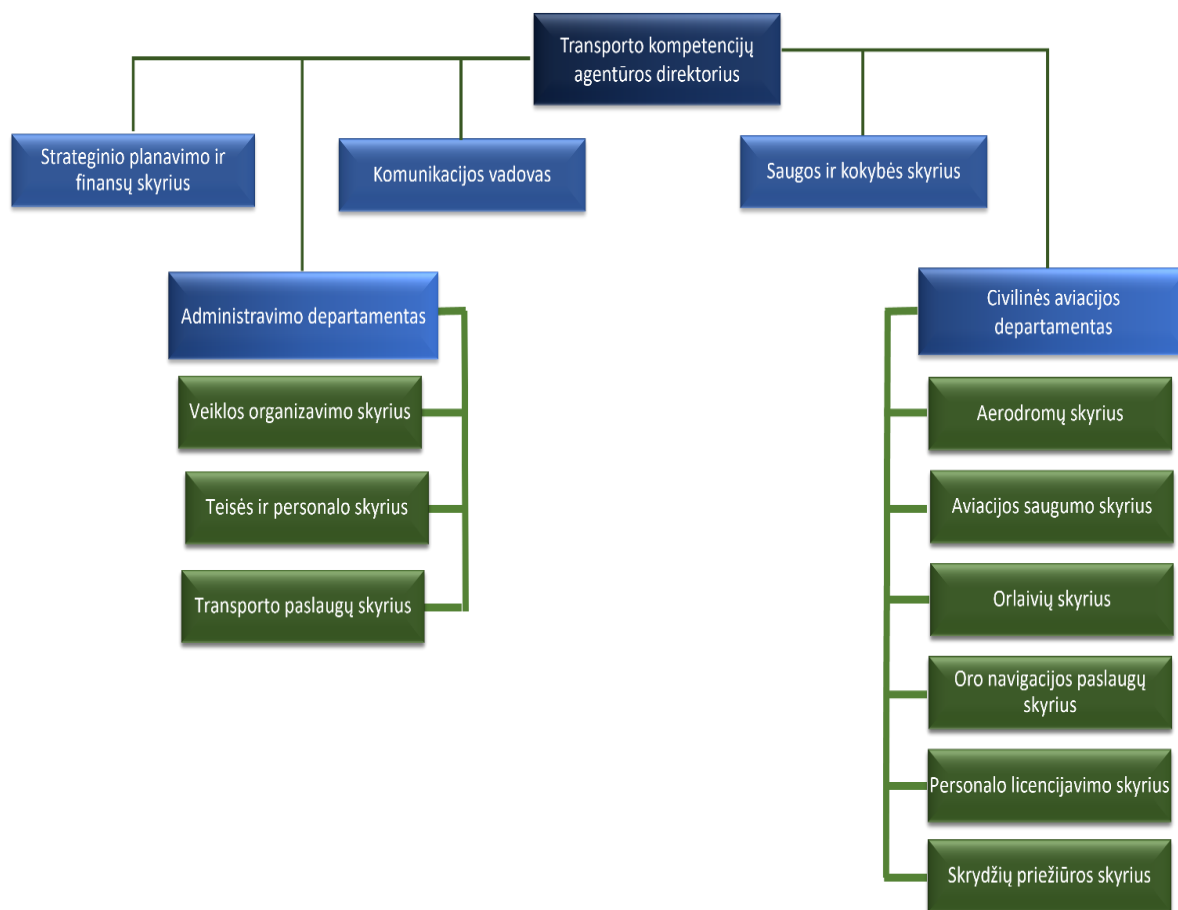

2 pav. TKA valdymo struktūra

Lentelė 1. 2022 m. TKA valdymo struktūros atstovai

Valdymo organas	Atstovai
Dalininko teises ir pareigas įgyvendinanti institucija	Susisiekimo ministerija
Kolegialus valdymo organas (Valdyba)	Valdybos pirmininkė - Jūratė Baltrušaitytė-Glodenė Valdybos nariai: Simonas Bartkus, Roma Andruškevičienė (iki 2022 m. gruodžio 29 d.), Justas Nugaras (nuo 2022 m. gruodžio 29 d.).
Vienasmenis valdymo organas (Direktorius)	Marius Baranauskas

Vykdydama veiklą TKA vadovaujasi nustatyta TKA organizacine struktūra. Atsižvelgiant į TKA pagrindines veiklos kryptis, patvirtintoje TKA organizacinėje struktūroje įstaigos direktoriui yra pavaldūs du departamentai (Administracijos departamentas ir Civilinės aviacijos departamentas bei tiesiogiai pavaldūs Saugos ir kokybės skyrius, Strateginio planavimo ir finansų skyrius bei Komunikacijos vadovas. (žr. 3 pav.).

3 pav. TKA organizacinė struktūra

4. MISIJA, VIZIJA, VERTYBĖS IR STRATEGINIAI TIKSLAI

MISIJA – TKA užtikrina saugą ir saugumą Lietuvos civilinės aviacijos ir kelių srityse.

VIZIJA – aukščiausią saugos ir saugumo lygį civilinės aviacijos ir kelių srityse užtikrinanti organizacija – patikimas partneris savo klientams.

VERTYBĖS. Siekdama bendrų tikslų visuomenės lūkesčiams įgyvendinti, atsižvelgdama į klientų, partnerių ir darbuotojų patirtis, TKA savo veikloje vadovaujasi aiškiai apibrėžtomis vertybėmis (žr. 4 pav.).

Bendradarbiavimas	Inovatyvumas	Profesionalumas	Atsakomybė
<ul style="list-style-type: none">• Esame komanda, tad siekiame tų pačių tikslų ir tarpusavyje dalijamės tiek savo žiniomis, tiek patirtimi	<ul style="list-style-type: none">• Ieškome naujų sprendimų būdų ir taikome pažangius darbo metodus	<ul style="list-style-type: none">• Esame savo srities ekspertai, nuolatos siekiantys naujų žinių ir tobulėjimo	<ul style="list-style-type: none">• Savo darbą atliekame skaidriai bei sąžiningai ir atsakome už priimtus sprendimus bei gautus rezultatus

4 pav. TKA vertybės

2022-2026 m. TKA buvo iškelti šie strateginiai tikslai ir siektinos jų reikšmės:

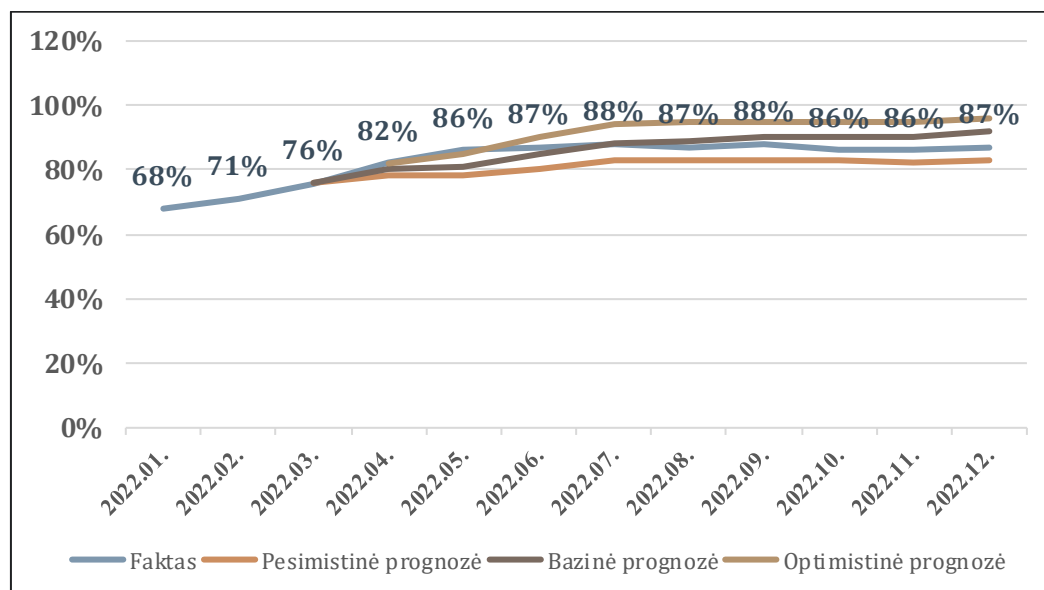
- EASA auditų metu D kategorijos trūkumų nustatyta ≤ 17 proc. (sauga);
- EK auditų metu trūkumų nustatyta ≤ 6 (aviacijos saugumas);
- EK priimta kelių tinklo saugumo klasifikacijos ataskaita (kelių saugumas).

Nustatytais strateginiais tikslais buvo siekiama, kad kasmet vykstančių tarptautinių auditų metu D kategorijos trūkumų (sauga) ir trūkumų (aviacijos saugumas) būtų nustatoma vis mažiau (atitinkamai D kategorijos (sauga) 2022 m. ≤ 25 proc., o trūkumų aviacijos saugumo srityje ≤ 10), taip pat, buvo siekiama, kad iki 2026 m. EK būtų priimta kelių tinklo saugumo klasifikacijos ataskaita ir 2022 m. turi būti atnaujintos visos eismo saugumo valdymo nacionalinių gairių nuostatos.

- Darbuotojų įsitraukimas ≥ 47 proc. (2021 – 40 proc.)
Šiuo strateginiu tikslu buvo siekiama, kad 2022 metais darbuotojų įsitraukimas būtų ≥ 42 proc.
- Klientų pasitenkinimo lygis ≥ 89 proc. (2021 – 84 proc.)
Šiuo strateginiu tikslu buvo siekiama, kad 2022 metais klientų pasitenkinimas siektų ≥ 85 proc.

5. VEIKLOS REZULTATAI

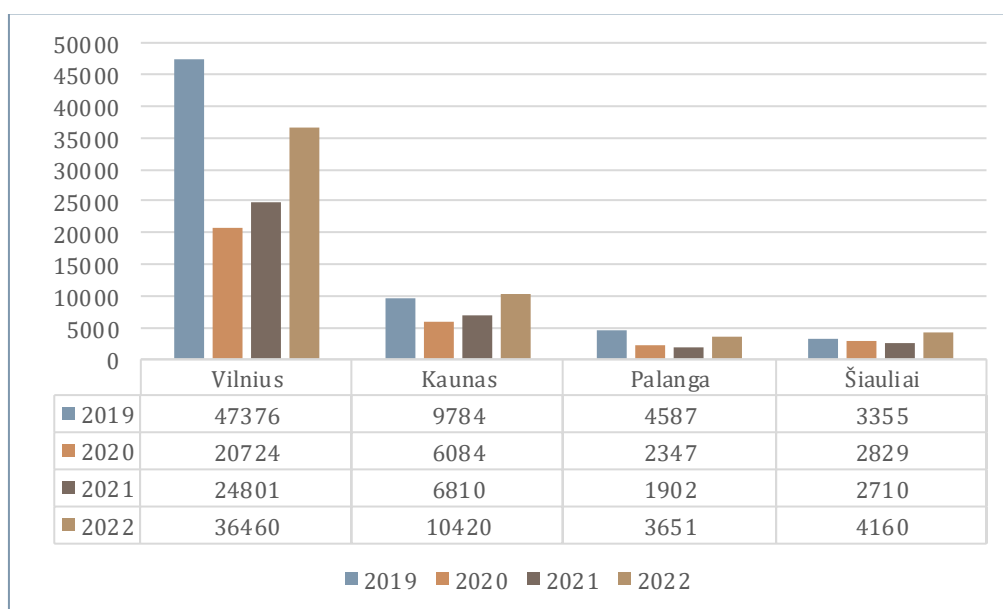
2022 m. išskirtiniai tuo, kad Rusija užpuolė Ukrainą, ir dėl karo Ukrainoje buvo įvestos tarptautinės sankcijos Rusijos ir Baltarusijos orlaiviams naudotis ES oro erdve bei Rusijos įvestos priešpriešinės sankcijos iškelia naujų iššūkių Europos oro linijų bendrovėms (tuo pačiu ir Lietuvoje registruotoms avialinijoms) konkuruoti su Azijos regiono valstybių avialinijomis, kurioms nei Vakarų nei Rusijos sankcijos nėra taikomos. Papildomas iššūkis 2022 m. buvo aukštas infliacijos lygis regione bei aukštos energetinių išteklių kainos. Nepaisant geopolitinių iššūkių skrydžių skaičius Europoje nuolat auga ir jau beveik pasiekė 90 % iki pandemio lygio (žr. 5 pav.).

5 pav. Skrydžiai Europos regione 2022 m.

2022 m. Europos aviacijos sektoriaus ir kelių transporto sektoriaus vystymuisi didelę neigiamą įtaką dariusi COVID-19 pandemija silpo ir aviacijos sektoriaus atsigavimas vyko greičiau nei tikėtasi.

Nežiūrint į buvusius iššūkius didžioji dalis Europos ir Lietuvos aviacijos ūkio subjektų sėkmingai tęsė ir net plėtė savo veiklą. Pažymėtina ir tai, kad į Lietuvos oro uostus atskrendančių ir išskrendančių orlaivių ir keleivių srautai jau beveik pasiekė 2019 m. lygį, ir prognozuojamos augimo tendencijos nuteikia optimistiškai. Dėl karo Ukrainoje taikomų sankcijų 2022 m. buvo stebimas ir greičiausiai artimiausiu laiku išliks tranzitinių skrydžių Lietuvos Respublikos oro erdvėje sumažėjimas, palyginti su 2019 m., kas lemia mažesnes Lietuvoje suteikiamų oro navigacijos paslaugų apimtis, tuo pačiu ir TKA šios srities pajamas. Pažymėtinas ir terminalinių skrydžių į / iš Lietuvos tarptautinius oro uostus spartus atsigavimas, tačiau bendras 2019 m. skrydžių lygis dar nėra pasiektas (žr. 6 pav.).

6 pav. Skrydžiai į / iš Lietuvos tarptautinių oro uostų 2022 m.

Pažymėtina, kad Kaune 2022 m. atskridimų / išskridimų skaičius jau viršijo 2021 m. lygį. PS. Šiauliuose 2019 m. skrydžių skaičius irgi yra viršytas, bet tai, pagrįsde, apsprendžia karinių skrydžių suintensyvėjimas, dėl esamos geopolitinės situacijos regione.

TKA didelį dėmesį skyrė ir skiria ir bepiločiams orlaiviams. Pabrėžtina, kad prasidėjus bepiločių orlaivių skrydžių reglamentavimui ES lygiu (2019 m. išleistas reglamentas Nr. 947/2019) bei nuolat augant bepiločių orlaivių skaičiui, ši sritis tampa vis aktualesne ir svarbu įgyvendinti visas reikalingas teisines nuostatas, kad būtų užtikrinta skrydžių sauga ir sudarytos sąlygos efektyviam aviacijos sektoriaus funkcionavimui. 2022 m., bendradarbiaujant su Eurokontrolė dėl BPO naudojimo ir būsimų U-space reiklavimų įgyvendinimo buvo atliekamas rizikos vertinimas Vilniaus aerodromo zonoje (CTR) (atliekamo rizikos vertinimo zona: Vilniaus aerodromo zona (CTR) ir 1 jūrmylės horizontali buferinė zona apie ją, o vertikalios ribos nuo Žemės iki 1550ft (472 m.) nuo vidutinio jūros lygio (AMSL)). Atliekant šį saugos vertinimą, taip pat dalyvauja ON ir LTSA. Pažymėtina, kad TKA yra pasirengusi aprašus ir procedūras bepiločių orlaivių pilotų pažymėjimų, bepiločių orlaivių naudotojų registravimo ir bepiločių orlaivių naudojimo leidimų išdavimui ir šiuos dokumentus išduoda. Taip pat, TKA rengia procedūras dėl „U-Space“ paslaugų teikėjo ir vienintelio bendrų informacijos paslaugų teikėjo sertifikavimo bei priežiūros. Taip pat, pažymėtina, kad bepiločių orlaivių pilotų egzaminavimas, pažymėjimų išdavimas ir naudotojų registravimas yra atliekamas nuotoliniu būdu, naudojant IT sistemą.

TKA veiklos finansiniam stabilumui svarbus aviacijos rinkos stabilumas. Lietuvoje registruotų ir TKA prižiūrimų oro vežėjų veikla vykdoma visame pasaulyje, todėl COVID-19 sukeltos pasaulinės krizės padariniai, tebesitęsiantis atsigavimo periodas, Rusijos pradėtas karas Ukrainoje, Rusijos ir Baltarusijos keliama įtampa regione, dėl sankcijų sumažėjęs tranzitinių skrydžių kiekis Lietuvos oro erdvėje, energetinių išteklių kainų šuolis bei aukšta infliacija regione labai stipriai veikia aviacijos sektorių, o tuo pačiu – ir TKA vykdomą veiklą.

2022 m. Europoje vyravę ekonominiai veiksniai (aukštos kuro ir energetinių išteklių kainos, aukšta infliacija) ir neapibrėžtumai lėmė kelių priežiūros darbų kainų augimą dėl ko iškilo rizika, kad atitinkamai nedidinant Kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo, didesnė biudžeto dalis gali būti skiriama kelių statybos darbams, mažiau skiriant tiriamiesiems darbams, kas lemtų sunkumus ateityje įvykdyti visas kelių transporto srityje TKA numatytas funkcijas.

TKA Lietuvoje palaipsniui užima eismo saugos priežiūros lyderio funkcijas, priėmus Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo pakeitimą įgavo daugiau įgaliojimų veikti, kurie praplėtė interesų sritis ir sudarė galimybes svariau prisidėti prie eismo saugos gerinimo šalyje. TKA yra vienintelė institucija kelių inžineriniame sektoriuje pradėjusi teikti administracines paslaugas.

TKA nuolatos siekia savo veikla prisidėti prie pažangių valstybinių projektų, ekologiško transporto plėtros – įgyvendintas projektas kurio metu įrengta ir savivaldybėms perduota 100 vidutinės galios 22 kW elektromobilių stotelių.

2022 m. TKA prižiūrėtų subjektų / objektų mastas pateiktas 2 lentelėje.

2 lentelė. TKA priežiūros sritys ir jų apimtys 2020-2022 m.

TKA priežiūros sritys	Klientų, gaunančių TKA priežiūros paslaugas skaičius		
	2020 m.	2021 m.	2022 m.
Tarptautiniai oro uostai	4	4	4
Aerodromai ir lauko aikštelės	42	46	46
Oro linijų bendrovės	7	8	10
Oro navigacijos paslaugų teikėjai	3	3	3

Orlaivių projektavimo, gamybos ir techninės priežiūros organizacijos	45	50	50
Mokymo organizacijos	26	26	26
Civiliniai orlaiviai	771	689	704
Aviacijos specialistai	2661	2762	2770
Įmonės, teikiančios aviacinio saugumo paslaugas	14	16	14

5.1. 2022 M. STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

TKA 2022 m. nustatytų strateginių tikslų rodiklių įgyvendinimas pateikiamas 3 lentelėje.

3 lentelė. Strateginių tikslų įgyvendinimas 2022 m.

Strateginis tikslas	2021 m. faktas	2022m. planas	2022 m. faktas
EASA auditų metu nenustatyta G kategorijos trūkumų (sauga)			
EK auditų metu nenustatyta didelių trūkumų, susijusių su priežiūros funkcijomis (aviacijos saugumas)	0	0	0
Esamų eismo saugumo valdymo nacionalinių gairių nuostatų atnaujinimas (kelių saugumas)	0	0	0
Esamų eismo saugumo valdymo nacionalinių gairių nuostatų atnaujinimas (kelių saugumas)		4	4
Klientų pasitenkinimo lygis	83	84	85
Darbuotojų įsitraukimas	43	46	47

5.1.1. 1 STRATEGINIS TIKSLAS – EASAAUDITŲ METU NENUSTATYTA G KATEGORIJOS TRŪKUMŲ (SAUGA); EK AUDITŲ METU NENUSTATYTA DIDELIŲ TRŪKUMŲ, SUSIJUSIŲ SU PRIEŽIŪROS FUNKCIJOMIS (AVIACIJOS SAUGUMAS); ESAMŲ EISMO SAUGUMO VALDYMO NACIONALINIŲ GAIRIŲ NUOSTATŲ ATNAUJINIMAS (KELIŲ SAUGUMAS)

EASA auditai susideda iš dviejų dalių: priežiūros institucijos vertinimo ir tikrinamos srities prižiūrėjo subjekto vertinimo. Esant didelei saugos sistemos spragai TKA prižiūrime organizacijoje, jai būtų skirtas aukščiausios G kategorijos trūkumas (EASA atliekamų nacionalinių aviacijos priežiūros institucijų patikrinimų išvados pagal pažeidimų rimtumą skirstomos į C, D ir G kategorijas (EK Reglamentas 628/2013 18 str.).

C klasės išvados rodo neatitiktį taikomiems reikalavimams, dėl kurių daugiausia kyla standartizacijos problemų, D kategorijos – be standartizacijos kyla dar ir saugos problemų, G kategorijos išvados reiškia nedelsiant spęstiną saugos problemą.

Visa TKA atliekama aviacijos organizacijų priežiūra yra nukreipta į tai, kad tokių atvejų niekada neatsirastų, tai yra, kad niekada nebūtų nustatyta G kategorijos trūkumų. Siekiant niekada neprieiti prie situacijos, kad kuriai nors prižiūrimai organizacijai būtų nustatytas G kategorijos trūkumas, TKA kelia tikslą nuolat tobulinti saugos priežiūros sistemos efektyvumą. Tai pamatuoti geriausia stebint D kategorijos trūkumų tendencingą mažėjimą, atsižvelgiant į paskutinių trejų metų vidurkį.

2022 m. TKA buvo atlikti 2 tarptautiniai veiklos auditai, kurių metu nebuvo nustatyta G kategorijos trūkumų.

2022 m. EASA TKA auditavo 2 sritis: Orlaivių priežiūros sritį ir Oro navigacijos paslaugų sritį. Tarptautinių auditų metu nustatytų trūkumų statistika yra pateikiama 4 lentelėje.

Lentelė 4. Tarptautinių auditų metu nustatytų trūkumų statistika

Metai	C kategorijos trūkumai	D kategorijos trūkumai	D kategorijos trūkumai (priskirtini TKA)	G kategorijos trūkumai	C+D kategorijos trūkumai
2020	7	3	3	0	10
2021	16	1	1	0	17
2022	6	8	6	0	14
Proc.			24		

2022 m. įvykusių EASA auditų metu nustatyta 14 trūkumų, iš jų su TKA veikla susijusių D kategorijos – 6. Atsižvelgiant į tai, kad skaičiuojant šį rodiklį yra vertinamas trijų metų vidurkis, 2022 m. šis rodiklis sudarė 24 %.

2022 m. I lygio rodikliai: aviacijos sauga ir saugumo srityse yra pateikiami 5 lentelėje.

Lentelė 5. 2022 m. I lygio rodikliai: aviacijos sauga ir saugumas

2020 m. I lygio rodikliai	2021 m. faktas	2022 m. planas	2022 m. faktas
Lietuvos vežėjų orlaivių saugos įvertinimo rodiklis (SAFA ratio)	0,40	≤ 0,76	0,69
EASA audito metu nustatomų D kategorijos trūkumų, proc.	27	≤ 25	24
ICAO nustatomas saugos priežiūros sistemos efektyvumas, proc.	82	≥ 81	-
EK ataskaitoje, saugumo priežiūros srityje 0 trūkumų	–	0	0
Iš aviakompanijų gaunamų pranešimų apie aviacijos įvykius skaičius, tenkantis 10 000 komercinių skrydžių	86	≥ 90	93
Iš kitų ūkio subjektų gaunamų pranešimų apie aviacijos įvykius skaičius	237	≥ 280	430
Įgyvendinta LR Susisiekimo ministerijos priemonė „Tirti valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros būklę, rengti pasiūlymus kelių plėtros programai ir vykdyti kitą veiklą“, proc.		100	100

Siekiant didinti saugos priežiūros sistemos efektyvumą taip pat stebimas ir ICAO nustatomas saugos priežiūros sistemos efektyvumo rodiklis. 2022 m. TKA saugos priežiūros sistemos efektyvumo įvertinimo auditas nebuvo atliekamas, todėl išliko 80 proc. įvertis. Siekiama, kad šis rodiklis nesiektų mažiau negu 81 proc.

Siekiant turėti pakankamai informacijos apie organizacijų saugos valdymo sistemų veiksmingumą bei analizuoti įvykius ir vykdyti efektyvią prevenciją, 2022 m. toliau vyko pranešimų

apie aviacijos įvykius iš aviakompanijų ir kitų ūkio subjektų skaičiaus stebėseną, siekiant šio rodiklio didėjimo.

2022 m. iš aviakompanijų gaunamų pranešimų apie aviacijos įvykius skaičius, tenkantis 10 000 komercinių skrydžių viršijo 90 proc. ir sudarė 93 proc.

Iš kitų ūkio subjektų gaunamų pranešimų apie aviacijos įvykius skaičius viršijo siekiamą 280 pranešimų ir sudarė 430 pranešimų.

Pranešimų apie aviacijos įvykius didėjimą nuo 2020 m. lėmė efektyviai vykdoma TKA prevencija – individualūs susitikimai su įmonėmis vedant seminarus, kurių metu pateikiama informacija apie pranešimų svarbą, apie kokius įvykius turi būti pranešama ir kaip tai padaryti. Taip pat TKA įvairią aviacinę veiklą vykdančioms subjektams platina informacinius pranešimus, kuriuose įvardinama svarbi informacija apie saugos pranešimus.

Aktyvus ūkio subjektų pranešimų apie įvykius pateikimas sudarė galimybes analizuoti aviacijos saugos ir saugumo situaciją prižiūriuose ūkio subjektuose, imtis tikslingų prevencinių veiksmų, vykdyti saugos skatinimo kampaniją (vykdyti susitikimai su ūkio subjektų atstovais, skelbiami saugos skatinimo pranešimai socialiniuose tinkluose).

2022 m. skatinant saugos kultūrą toliau bus pasitelkiami socialiniai tinklai platinant saugos skatinimo informacinius pranešimus, bus vykdomi susitikimai su ūkio subjektais, ypatingą dėmesį skiriant mažiausiai pranešimų teikiantiems ūkio subjektams.

Siekiant atitikti tarptautinius reikalavimus aviacijos saugumo srityje, t. y., kad EK auditų metu trūkumų būtų nustatyta ne daugiau negu 10 (2019-2020 m. – 15), 2022 m. daug dėmesio buvo skiriama atsiradusiam reikalavimui atlikti priežiūrą kibernetinio saugumo srityje. Pažymėtina, kad 2022 m. gegužės mėn. buvo gauti EK teiktos metinės ataskaitos įvertinimo rezultatai, kurie parodė, kad nerasta jokių didelių trūkumų aviacijos saugumo srityje.

Siekiant įgyvendinti tikslą kelių saugumo srityje, 2022 m. atnaujintos keturios esamų eismo saugumo valdymo nacionalinių gairių nuostatos (kelių saugumas), taip pat, buvo: atlikti valstybinės reikšmės kelių saugumo patikrinimai, juodųjų dėmių ir avaringų ruožų valstybinės reikšmės keliuose nustatymas ir tyrimas, kelių saugumo auditorių egzaminavimas ir pažymėjimų išdavimas, kelių infrastruktūros saugumo valdymo procedūrų rengimas bei kitos priemonės, renkama svarbi statistinė informacija analizei atlikti. 2022 m. Transporto ir ryšių politikos programos stebėsenos rodiklių įgyvendinimas kelių transporto srityje yra pateikiamas 6 lentelėje.

Lentelė 6. 2022 m. Transporto ir ryšių politikos programos rodiklių įgyvendinimas (kelių transporto srityje)

Vertinimo kriterijai	Įvykdymo proc.
Valstybinės reikšmės kelių ir jų tęsinių kelių saugumo patikrinimai dienos ir nakties metu	100
Automobilių kelių darbo vietų aptvėrimo ir eismo reguliavimo patikrinimai. Atrinktų objektų patikrinimai, išvadų formavimas ir nustatytų trūkumų perdavimas atsakingoms institucijoms.	100
Juodųjų dėmių ir avaringų ruožų valstybinės reikšmės keliuose nustatymas ir tyrimas.	100
2021 metų eismo įvykių statistikos tikslinimas, valstybinės reikšmės kelių statistikos viešinimas, interaktyvaus žemėlapijo parengimas	100
Kelių saugumo auditorių egzaminavimas ir pažymėjimų išdavimas	100
2019 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2019/1936, Kelių infrastruktūros saugumo valdymo procedūrų rengimas	100
Lentelių su žalia rodykle prie raudono šviesoforo signalo įrengimo vertinimas pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2012 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3-81 „Dėl Kelių šviesoforų	100

įrengimo taisyklių patvirtinimo“ 772 punkte nurodytą viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros patvirtintą Lentelių su žalia rodykle prie raudono šviesoforo signalo įrengimo vertinimo metodiką.	
Surinkta 100 proc. duomenų apie leidžiamo važiavimo greičio neviršijančių transporto priemonių dalį pagal metodines gaires „Greičio viršijimas“	100
Surinkta 100 proc. duomenų apie saugos diržus ir vaikiškas saugos kėdutes teisingai naudojančius eismo dalyvius pagal metodines gaires „Saugos diržai ir vaikų apsaugos sistemos“	100
Surinkta 100 proc. duomenų apie mobiliuosius įrenginius nesinaudojančių vairuotojų dalį pagal metodines gaires „Išsiblaškymas“	100
Surinkta 100 proc. duomenų apie naujų automobilių, palankiai įvertintų Euro NCAP, dalį pagal metodines gaires „Transporto priemonės“	100
Surinkta 100 proc. duomenų apie kelių dalį, kuriuose priešingos krypties srautai yra fiziškai atskirti arba leistinas važiavimo greitis yra ne didesnis kaip (xx km/h) pagal metodines gaires „Infrastruktūra“	100
Surinkta 100 proc. duomenų apie greitosios medicinos pagalbos atvykimo į eismo įvykio vietą trukmę pagal metodines gaires „Pagalba po eismo įvykio“	100

5.1.2. 2. STRATEGINIS TIKSLAS – PADIDINTAS KLIENTŲ PASITENKINIMO LYGIS

2022 m. atliktų TKA klientų apklausų rezultatas – 85 proc.

Vertinant klientų pasitenkinimą paslaugų teikimu pagal atskiras TKA paslaugų sritis, matyti, kad daugumos sričių vertinimai, lyginant su prieš metus atliktu vertinimu, gerėjo (išskyrus teorinio egzaminavimo ir aviacijos saugumo).

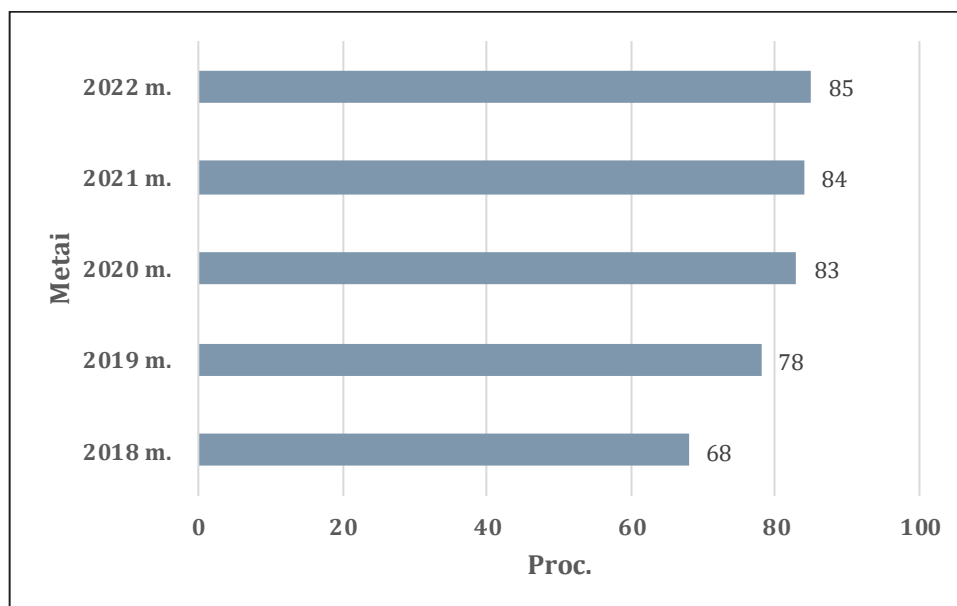
Analizuojant pasitenkinimą lemiančius veiksnius, matyti, visų jų atžvilgiu kiek suprastėjusi nuomonė. Kaip ir kasmet, palankiausiai vertinama TKA specialistų bendravimo kultūra ir kompetencija (įverčio vidurkis siekia 93 proc. (pernai – 95 proc.). Prasčiausiai vertinami veiksniai – įstaigos lokacija ir informacijos prieinamumas (šių veiksnių vidurkiai siekia 81 proc.).

Daugiausia nusiskundimų klientai pateikta dėl ilgų, vėluojančių paslaugų teikimo terminų, teisės aktų aiškinimo nevienodumo, konsultavimo kokybės.

Paklausus kokių pokyčių iš TKA tikisi, klientai dažniausiai minėjo tobulinimus, susijusius su jiems labiausiai rūpimais dalykais – greitesniu paslaugų teikimu, efektyvesniu bendradarbiavimu ir konsultavimo kokybe.

2022 m., kaip ir 2021 m., buvo klausiama ir apie korupcijos apraiškas TKA. Pažymėtina, kad net 74 iš 77 atsakiusiųjų, teigė, kad su korupcija TKA niekada nėra susidūrę. 3 respondentai atkreipė dėmesį, kad, galimai, pasitaiko nelygybės atvejų paslaugų teikimo eiliškume.

Iš apklausos duomenų apskaičiuotas Klientų pasitenkinimo indeksas (KPI) – 85 proc. (įgyvendinta 100 proc.). Tai geresnis rezultatas negu 2020m. (83 proc.) ir 2021 m. (84 proc.) (žr. 7 pav.).

7 pav. Klientų pasitenkinimo indekso tendencijos 2018-2022 m., proc.

Nuoseklų klientų pasitenkinimo lygio didėjimą lemia nuolatinės TKA pastangos atliepti klientų poreikius ir lūkesčius.

Siekiant padidinti klientų pasitenkinimą kitų veiklų, skirtų veiklos efektyvumui ir paslaugų kokybės didinimui, 2022 m. įgyvendinimą atspindinčių I lygio rodiklių reikšmės pateiktos 7 lentelėje.

Lentelė 7. 2022 m. I lygio rodikliai: Veiklos efektyvumo ir paslaugų kokybės didinimas

2022 m. I lygio rodikliai	2021 m. faktas	2022 m. planas	2022 m. faktas
ICAO nustatomas saugos priežiūros sistemos efektyvumas, proc.	80 proc.	≥ 81 proc.	-
Paraiškos FAA auditui parengimas ir pateikimas, proc.	100 proc.	100 proc.	100 proc.
Iš aviakompanijų gaunamų pranešimų apie aviacijos įvykius skaičius, tenkantis 10 000 komercinių skrydžių	86	≥ 90	93
Iš kitų ūkio subjektų gaunamų pranešimų apie aviacijos įvykius skaičius	237	≥ 280	430
Įgyvendinta LR Susisiekimo ministerijos priemonė „Tirti valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros būklę, rengti pasiūlymus kelių plėtros programai ir vykdyti kitą veiklą“, proc.	100 proc.	100 proc.	100 proc.
Kibernetinio saugumo priežiūros užtikrinimo plano įgyvendinimas, proc.	-	100 proc.	100 proc.
Darbuotojų įsitraukimo didinimo plano įgyvendinimas, proc.		100 proc.	100 proc.
Darbuotojų mokymų ir kitų renginių kvalifikacijos kėlimui pagal planą vykdymas, proc.		≥ 90 proc.	81 proc.
Steigėjui pristatyti pasiūlymai dėl Atlyginimo už TKA teikiamas paslaugas dydžio nustatymo metodikos ir finansavimo modelio keitimo, proc.	-	100 proc.	100 proc.
Priežiūros institucijų pažangumo įvertis pagal 9 sritis	+C	≥ B	B
Klientų komentarų, susijusių su paslaugų vėlavimu, proc.	35 proc.	≤ 10 proc.	24 proc.

2022 m. I lygio rodikliai	2021 m. faktas	2022 m. planas	2022 m. faktas
Klientų komentary, susijusių su neefektyvia komunikacija, proc.	53 proc.	≤ 20 proc.	17 proc.

Pažymėtina, kad atsižvelgiant į oro vežėjų poreikį vykdyti skrydžius į JAV ir siekiant sudaryti aviacijos sektoriui palankias sąlygas greičiau atsigauti nuo pandemijos sukeltos aviacijos sektoriaus krizės, atsirado poreikis sudaryti galimybes Lietuvos oro vežėjams vykdyti skrydžius į JAV.

2022 m. TKA vykdė pasirengimo JAV Federalinė aviacijos administracijos (toliau – FAA) projekto, kuriuo siekama įvertinti kaip užsienio valstybės, kurios vežėjas vykdo ar ketina pradėti vykdyti skrydžius į JAV teritoriją, aviacijos priežiūros sistema įgyvendina Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) nustatytus civilinės aviacijos saugos standartus, vykdo Tarptautinę civilinės aviacijos saugos įvertinimo programą (International Aviation Safety Assessment Program), darbus.

Pažymėtina, kad 2022 m. buvo atlikti visi TKA numatyti pasirengimo FAA auditui darbai. Pasirengimo FAA IASA auditui Lietuvoje projekto savininkas yra Susisiekimo ministerija, o procesams vadovauja TKA. Projekto tikslas – kompetentingoms Lietuvos institucijoms atlikti reikiamus veiksmus siekiant, kad Lietuvai JAV Federalinės aviacijos administracijos būtų suteikta 1 IASA kategorija, kas iš esmės atvertų JAV rinką Lietuvos įmonėms.

Pasirengimas buvo įgyvendinamas dviem etapais:

- atlikta skrydžių priežiūros, orlaivių ir personalo licencijavimo skyrių *self assesment* procedūra pagal *protocol questions*, atsižvelgiant į Europos aviacijos saugos agentūros (EASA) atliktus analogiškus patikrinimus ir nustatytas poreikis: parengti / atnaujinti procedūras, taisykles, tvarkas, aprašus; numatyti papildomus mokymus; numatyti reikiamus personalo resursus tinkamai vykdyti aviakompanijų priežiūrą ir technines priemones veiklą vykdyti efektyviai.

- įgyvendintos identifikuotos trūkstamos priemonės užtikrinant visišką parengtumą FAA auditui.

Visi pasiruošimo darbai pilnai atlikti ir laukiama paskiriant audito datą ir atvykstant ekspertus. Dėl FAA organizacinių priežasčių auditas yra numatomas 2023 m.

2022 m. TKA, siekdama užtikrinti teikiamų paslaugų kokybę taikė įvairius konsultavimo būdus ir priemones (konsultavimas telefonu, elektroniniu paštu, atsakant į elektronines užklausas, viešai skelbiant informaciją interneto svetainėje, konsultavimas žodžiu ir kita). Tuo tikslu, TKA yra nustatyta konsultavimo tvarka, užtikrinanti, kad besikreipiantis klientas gautų vienodą konsultaciją iš konsultuojančių TKA specialistų.

Siekiant efektyviai naudoti TKA išteklius, didžiausią dėmesį (laiko ir išteklių) skyrė labiau rizikingiems ūkio subjektams, TKA savo veikloje yra įdiegusi ir taiko rizikos vertinimo sistemą, kuri jau skaitmenizuotų procesų pagalba 2022 m. buvo pradėta taikyti Centrik sistemoje.

Pažymėtina, kad 2022 m. TKA padarytas įdirbis paslaugų skaitmenizavime, ir ypač diegiant Centrik sistemą, sumažins techninio, neefektyvaus darbo apimtis, o tai leis pagerinti TKA teikiamų paslaugų kokybę ir paslaugų atlikimą laiku.

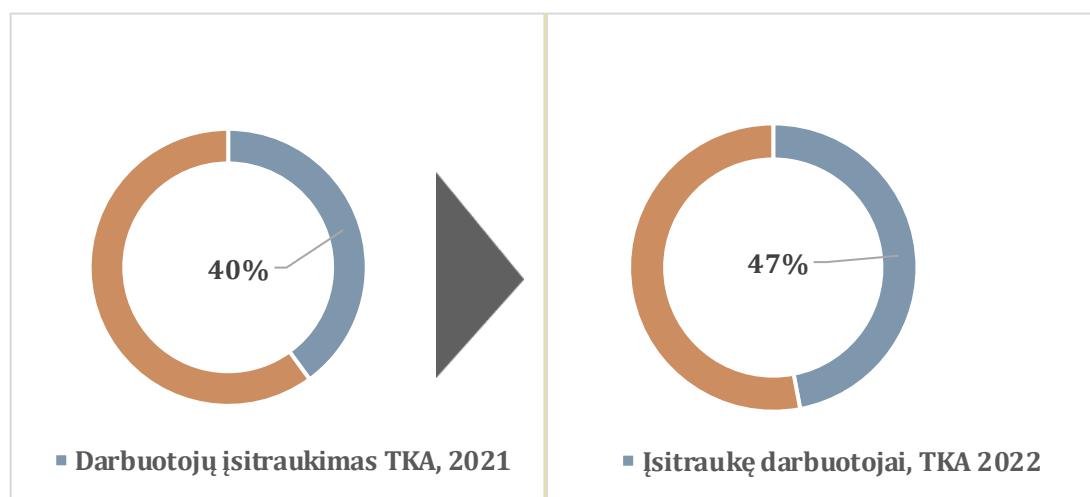
Siekiant, kad TKA ūkio subjektų priežiūros procesas būtų skaidrus ir įvertintų visas reikiamas sritis, atliekant ūkio subjektų priežiūrą 2022 m. TKA visus priežiūros auditus atliko naudodant kontrolinius klausimynus, kurie yra peržiūrimi ir, jei reikia, atnaujinami bent du kartus per metus.

Įgyvendinant naują konsultavimo standartą, TKA veikia bendrasis konsultavimui skirtas telefono numeris. Kaip ir anksčiau, išlieka galimybė su TKA specialistais konsultotis raštu (papildomai atsirado galimybė užpildyti paklausimo formą, esančią TKA svetainėje), atvykus į TKA padalinį.

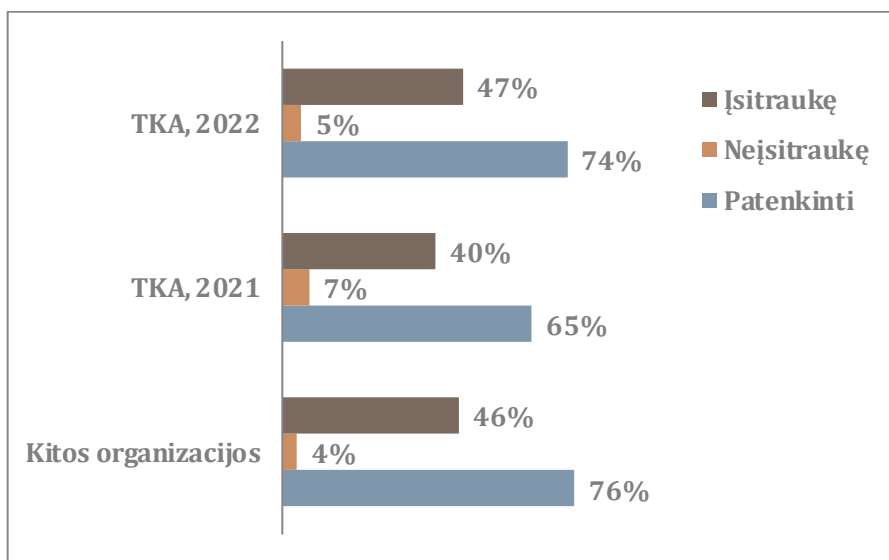
Pažymėtina, kad siekiant taikyti vienodas metodikas klientų pasitenkinimo lygiui matuoti ir turėti galimybę palyginti šį rodiklį su kitomis įstaigomis ir įmonėmis, nuo 2023 m. TKA planuoja taikyti Klientų pasitenkinimo indekso (NPS) tyrimą. Planuojama, kad per metus bus atliekama 1 apklausa su papildomais klausimais, apklausos klausimai ir klausimų kiekis bus nustatomas laikantis gerosios praktikos rekomendacijų NPS tyrimams. Be to, TKA prisijungė prie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos sukurto apklausos įrankio (PIPA), skirto visoms priežiūros institucijoms vienoda forma ir turiniu gauti grįžtamąjį ryšį iš klientų apie veiklos kokybę.

5.1.3. 3 STRATEGINIS TIKSLAS – DARBUOTOJŲ ĮSITRAUKIMO DIDINIMAS

Didelį dėmesį skiriant darbuotojų įsitraukimui, 2022 m. TKA siekė 100 proc. įgyvendinti įsitraukimo didinimo planą, kuriame buvo numatytos iniciatyvos, skirtos komunikacijai TKA viduje gerinti, darbuotojų įtraukimui į sprendimų priėmimą, atlygio didinimui, motyvacinės sistemos diegimui, streso lygio darbe mažinimui, vidinių tradicijų formavimui, komandos stiprinimo renginių organizavimui. Tai davė laukiamų rezultatų ir TKA darbuotojų įsitraukimo rodiklis (remiantis išorinių konsultantų atliktu nepriklausomu vertinimu) nuo 2021 m. padidėjo 7 proc. (žr. 8 ir 9 pav.).

8 pav. TKA darbuotojų įsitraukimas

9 pav. TKA darbuotojų išitraukimo palyginimas

2022 m. pasiekti darbuotojų išitraukimo rezultatai, rodo, kad pasirinkta šios TKA srities stiprinimo strategija ir įgyvendintos priemonės buvo labai veiksmingos. Pasiektas TKA įdirbis šioje srityje sudarė tvirtą pagrindą darbuotojų išitraukimo didinimui ir ateityje, kas prisidės prie TKA teikiamų paslaugų kokybės gerinimo.

Siekiant ir toliau didinti darbuotojų išitraukimą, 2023 m. TKA pagal parengtus mokymų planus nuolat vykdys susijusius mokymus, intensyviai ieškos ir su darbuotojais dalinsis informacija dėl nemokamų bendrųjų mokymų, vykdys susitikimus su vadovais dėl informacijos sklaidos, periodinius susitikimus su darbuotojais.

Atsižvelgiant į išitraukimo tyrimo rezultatus, yra rengiamas naujas išitraukimo didinimo planas, į kurį bus įtraukti tęstinai ir nauji veiksmai.

6. PRIEŽIŪROS OPTIMIZAVIMO ĮGYVENDINIMAS

Lietuvos Respublikos Vyriausybė siekdama užtikrinti, kad visos priežiūros funkcijos va lstybėje būtų atliekamos efektyviai, koordinuotai, mažiausiomis sąnaudomis, kuo mažiau trikdant prižiūrimum ūkio subjektų veiklą ir veiksmingai apsaugant įstatymų bei kitų teisės aktų ginamas teises ir teisėtus interesus, 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 „Dėl institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo“ įpareigojo priežiūros funkcijas vykdančias institucijas, tame tarpe ir TKA, įdiegti rekomenduojamus veiklos efektyvumo (rezultatyvumo) rodiklius ir jų siekti. 8 lentelėje pateiktos šių rodiklių 2022 m. planuotos ir pasiektos reikšmės.

8 lentelė. 2022 m. veiklos priežiūros rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2022 m. planas	2022 m. faktas
1.	Sumažinta avarių ir pavojingų incidentų, tenkančių 10 tūkst. skrydžių, komercinėje aviacijoje	< 0,4	0,9
2.	Planinių patikrinimų, atliktų naudojant kontrolinius klausimynus, dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	≥ 90	100

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	2022 m. planas	2022 m. faktas
3.	Planinių patikrinimų, apie kuriuos iš anksto pranešama tikrinamam subjektui, dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	100	100
4.	Viešai skelbiama informacija apie planinius patikrinimus, proc.	100	100
5.	Patikrinimų, padėjusių užkirsti kelią žalos atsiradimui, kai ši žala reikšminga, dalis, palyginti su visais neplaniniais patikrinimais, proc.	100	100
6.	TKA išteklių dalis rizikos vertinimui, planavimui ir analizei, proc.	≥ 26	24
7.	TKA išteklių dalis konsultavimui, informavimui ir prevencijai, proc.	≥ 42	41
8.	TKA išteklių dalis fiziniams patikrinimams, proc.	≤ 32	35
9.	Įstaigos darbuotojų, dalyvavusių kvalifikacijos tobulinimo kursuose ir mokymuose, skaičius, vnt.	≥ 50	65
10.	Ūkio subjektai, teigiantys, kad TKA konsultacija patikros metu buvo naudinga, proc.	≥ 80	87
11.	Ūkio subjektai, teigiantys, kad TKA kontroliniai klausimynai padėjo suvokti teisės aktus, proc.	≥ 80	84
12.	Pirmus veiklos metus veiklą vykdančios ūkio subjektai teigia, kad gavo naudingų konsultacijų iš TKA, proc.	100	88

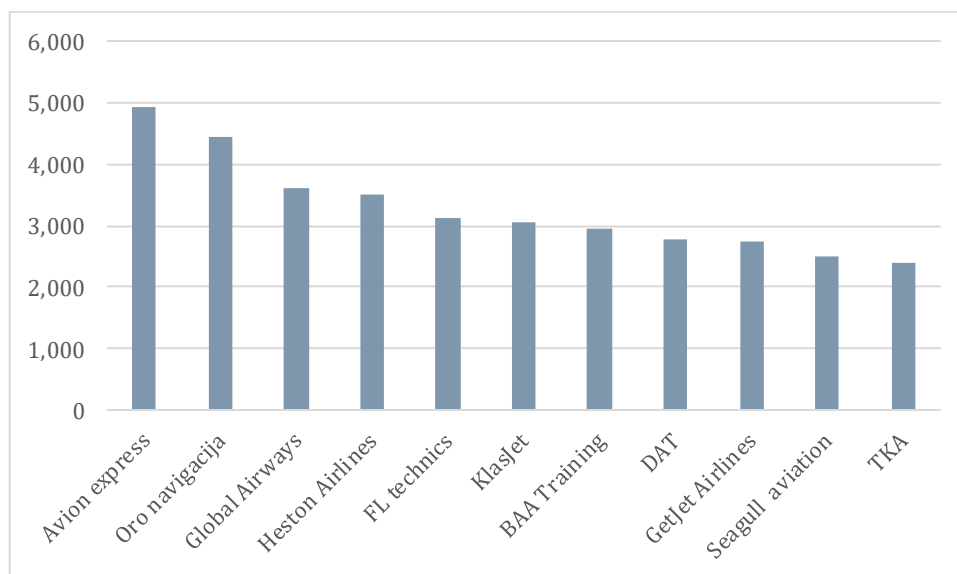
2022 m. nepasiekta rodiklio – Sumažinta avarijų ir pavojingų incidentų, tenkančių 10 tūkst. skrydžių, komercinėje aviacijoje – reikšmė (daugiau informacijos apie 2022 m. įvykusius incidentus bus pateikta atskirai kasmetinėje Saugos ataskaitoje).

Rodiklių „Rizikingiausių ūkio subjektų patikrinimų dalis palyginti su visais patikrinimais ir „Vidutinio ar mažo rizikingumo ūkio subjektų patikrinimų dalis, palyginti su visais patikrinimais“ poros metų rezultatai rodo, kad Vyriausybės norimų šių rodiklių tendencijų pokyčių TKA pasiekti nepavyks dėl veiklai taikomų griežtų reikalavimų: remiantis tarptautiniais reglamentais, tiek rizikingiausi, tiek mažo ar vidutinio rizikingumo ūkio subjektai, per jiems nustatytą tikrinimų ciklą, turi būti patikrinti be jokių išlygų.

7. ŽMOGIŠKIEJI IŠTEKLIAI

TKA dirba aukštą kvalifikaciją, dauguma iš jų taip pat ir ilgametę patirtį turintys ekspertai. Įstaigos pagrindiniai personalo politikos tikslai – išlaikyti turimus aukštos kompetencijos darbuotojus, pritraukti jaunus, perspektyvius darbuotojus, sudarant jiems palankias sąlygas kvalifikacijos kėlimui ir profesiniam tobulėjimui bei darbuotojų (ypatingai vyresnio amžiaus) žinių perdavimas / pasidalijimas ugdomiems ekspertams.

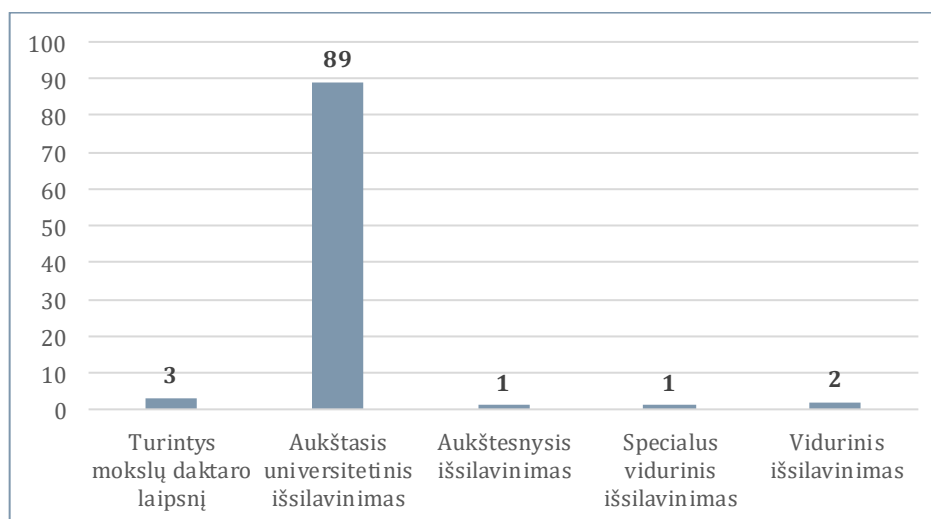
Pažymėtina, kad 2022 m. TKA paliko 10 darbuotojų. Pagrindinė nurodyta priežastis – nekonkurencingas darbo užmokestis (žr. 10 pav.)

10 pav. 2022 m. aviacijos sektoriaus įmonių atlyginimai (Sodros duomenimis)

TKA dirbantiems specialistams keliami aukšti išsilavinimo ir kvalifikacijos reikalavimai. Didžioji jų dalis turi aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą. Aviacijos specialistai turi būti baigę studijas tokiose studijų kryptyse kaip transporto inžinerija, mechanikos inžinerija, elektros inžinerija, aeronautikos inžinerija, statybos inžinerija, vadybos ir verslo administravimas. Kai kurie specialistai, atsižvelgiant į jų vykdomas funkcijas, turi turėti galiojančias specifines licencijas ar (ir) pažymėjimus (piloto licenciją, medicinos praktikos licenciją, orlaivio tipo skrydžių egzaminuotojo pažymėjimą) ir būti sukaupę ne mažesnę nei penkerių metų patirtį. Aviacijos specialistai vykdomoms funkcijoms turi turėti specifinių žinių, kurios įgyjamos kvalifikacijos kėlimo kursuose ir mokymuose, dažniausiai organizuojamuose tarptautinių aviacijos srities mokymo organizacijų.

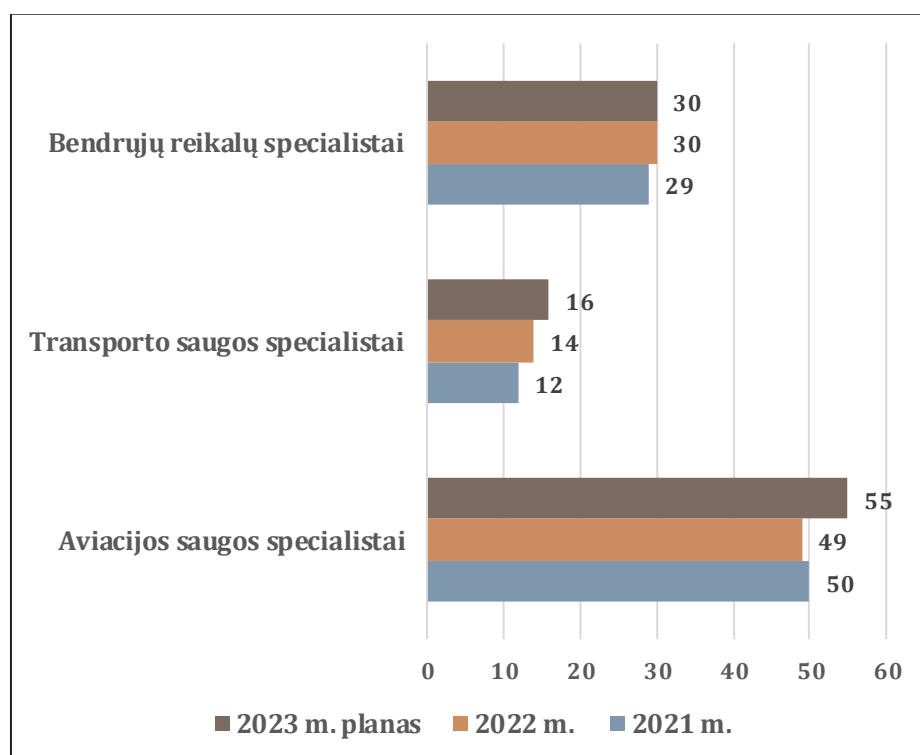
Žemiau 11 pav. yra pateikiamas TKA darbuotojų išsilavinimo grafikas. 89 darbuotojai turi aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą, iš jų – trys darbuotojai turi mokslų daktaro laipsnį.

11 pav. TKA darbuotojų išsilavinimas

Siekiant stiprinti specialiuosius ir bendruosius darbuotojų gebėjimus bei kompetencijas, atsakingai planuojamas ir organizuojamas darbuotojų kvalifikacijos kėlimas, atsižvelgiant į konkrečias pareigas ir reikalavimus kvalifikacijai turėti, darbų užduotis, derinant poreikius ir finansines galimybes.

2022 m. TKA darbuotojai, aktyviai dalyvavo ir įvairiuose nemokamuose kursuose bei yra skatinami užsiimti savišvieta, rūpintis savo emocine būseną.

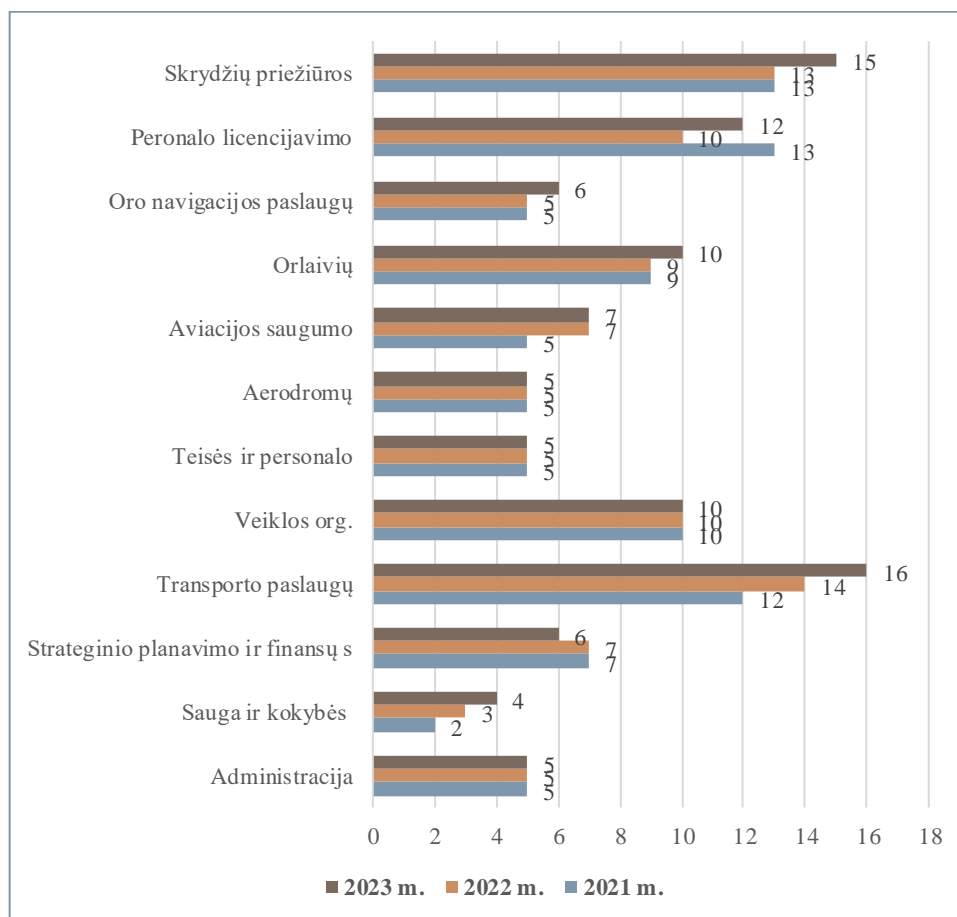

12 pav. TKA darbuotojų pasiskirstymas pagal vykdomas funkcijas

Atkreiptinas dėmesys, kad teikiamų paslaugų ir veiklos apimčių pokyčiai, augantis prižiūrimų ūkio subjektų skaičius, EASA vertinimas dėl įstaigos žmoniškųjų išteklių, ES teisės aktuose numatytos naujos funkcijos, kurios bus priskirtos įstaigai kaip kompetentingai institucijai, ir poreikis užtikrinti, kad įstaigos funkcijos būtų vykdomos tinkamai, paslaugos teikiamos kokybiškai ir laiku, įstaigos organizuojamas darbas taptų efektyvesnis ir produktyvesnis. Pažymėtina, kad ir turėdami nepakankamą darbuotojų kiekį ir augančias darbų apimtis, 2022 m. dėjom visas pastangas, kad TKA teikiamos paslaugos nevėluotų.

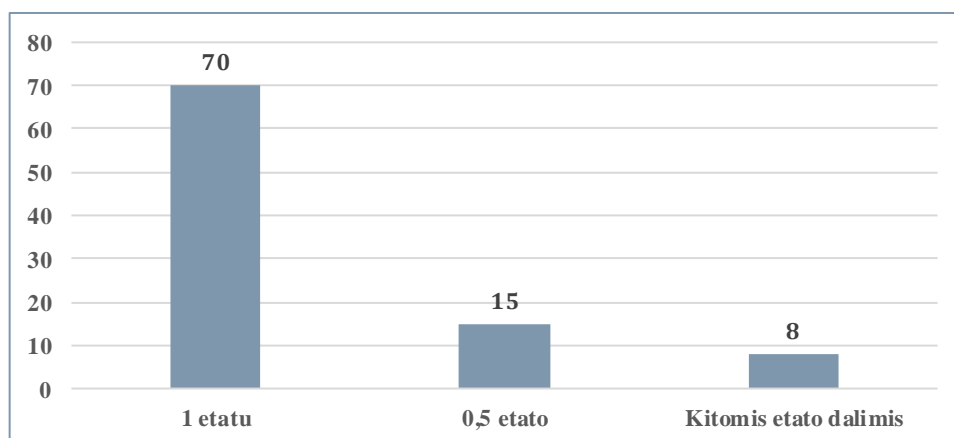
2022 m. didžiausias ekspertų trūkumas identifikuotas Orlaivių, Skrydžių priežiūros, Saugos ir kokybės valdymo skyriuose. 2022 m. į Skrydžių priežiūros skyrių priimtas ekspertas 0,5 etato; pilnu etatu įdarbintas ekspertas Saugos ir kokybės valdymo skyriuje. Papildomi veiksmai suplanuoti ir 2023 m. Visgi pakankamo personalo kiekio užtikrinimas yra didelis iššūkis įstaigai atsižvelgus į aviacijos ekspertų stygių atsigaunančiame aviacijos sektoriuje bei su pramone palyginti nekonkurencingais atlyginimais.

TKA darbuotojų pasiskirstymas pagal vykdomas funkcijas pateikiamas 12 ir 13 pav.

13 pav. TKA darbuotojų pasiskirstymas pagal padalinį

Pažymėtina, kad, gana, nemaža TKA darbuotojų dalis (23 darbuotojai) dirba nepilnu etatu (šiuo metu TKA dirba 93 darbuotojai (iš jų 5 yra vaiko priežiūros atostogose)). Darbuotojų pasiskirstymas pagal užimamą etato dalį yra pateikiamas 14 pav.

14 pav. TKA darbuotojų pasiskirstymas pagal užimamą etato dalį

TKA susiduria su naujais iššūkiais žmogiškųjų išteklių valdymo srityje. Dėl atsigaunančio aviacijos sektoriaus ir įstaigoje vykdomų projektų auga aviacijos, transporto bei kitų sričių aukštos kvalifikacijos specialistų poreikis. TKA yra numačiusi visą eilę priemonių, siekiant sėkmingai konkuruoti su kitais ūkio subjektais pritraukiant reikiamos kvalifikacijos specialistus į laisvas pozicijas.

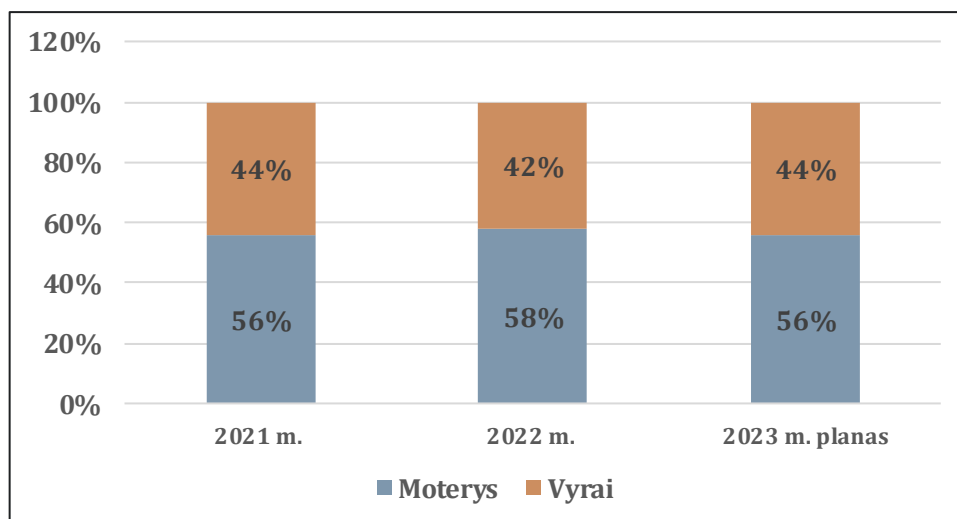
Pažymėtina, kad stiprindama komandą, TKA siekia užtikrinti kokybišką ir savalaikį bei klientų poreikius atitinkantį paslaugų suteikimą. Jau 2023 m. numatoma įsteigti 8 naujas pareigybes. Bus stiprinami Transporto paslaugų skyrius, Saugos ir kokybės skyrius, Orlaivių skyrius, Oro navigacijos paslaugų skyrius, Skrydžių priežiūros skyrius.

Siekiant, kad padidėtų TKA darbuotojų darbo našumas ir darbuotojai būtų motyvuoti siekti įstaigos veiklos sėkmės, TKA kiekvienais metais su visais darbuotojais yra vedami metiniai pokalbiai, kurie leidžia tiek organizacijai, tiek darbuotojams kryptingai ir sėkmingai siekti užsibrėžtų tikslų.

Pabrėžtina, kad TKA savo veikloje siekdama:

- užkirsti kelią diskriminacijai ir priekabiavimui,
- sudaryti vienodas sąlygas darbuotojams visose darbo santykių srityse,
- skatinti gerus santykius tarp darbuotojų, nepaisant jų lyties, amžiaus, negalios, tautybės ir kitų tapatybės bruožų,
- padėti darbuotojams lengviau integruotis į organizaciją ir jos darbinę kultūrą, motyvuoti bei sumažinti darbuotojų kaitą,
- kurti pridėtinę vertę organizacijai, kurią lemia įtrauki, sveika ir saugi aplinka,
- pritraukti ir išlaikyti naujus talentus bei auginti organizacijos reputaciją,

užtikrina lyčių lygybės ir nediskriminavimo principų laikymąsi. Šie principai taikomi visų esamų ir potencialių TKA darbuotojų (kandidatų) atžvilgiu. Jie taikomi nepriklausomai nuo to, kokios rūšies darbo sutartis su TKA sudaryta. TKA darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį pateikiamas 15 pav.

15 pav. TKA darbuotojų pasiskirstymas pagal lytį

Pažymėtina, kad 2022 m. TKA buvo dedama daug pastangų stiprinant glaudų socialinį dialogą su darbuotojais, susikūrė darbo taryba. Socialinio dialogo plėtojimas TKA yra ir išliks viena iš prioritetinių sričių, užtikrinant TKA progresą, todėl ir TKA 2023 – 2027 m. strateginiame veiklos plane darbo aplinkos gerinimui ir TKA, kaip darbdavio, patrauklumo didinimui yra numatyta visa strateginė kryptis.

8. TECHNOLOGINIAI IŠTEKLIAI

Siekiant užtikrinti darbo lankstumą, TKA visiems darbuotojams sudarytos sąlygos dirbti nuotoliniu būdu. Su klientais komunikuojama telefonu ir internetu – per elektroninio pašto, virtualių privačių tinklų ir failų apsikeitimo sistemas.

2021 m. buvo pradėta diegti aviacijos priežiūros veiklos valdymo sistema, kurią sudaro šešios pagrindinės posistemės, skirtos atskirų įstaigos procesų valdymui: nuo klientų ir įstaigos darbuotojų mokymų ir dokumentų iki įstaigos rizikos vertinimo, atitikties stebėsenos ir saugos prižiūrimuose ūkio subjektuose užtikrinimo. 2022 m. Centrik sistema jau buvo pradėta dalinai naudoti: planuojama, kad nuo 2023 m. pradžios bus naudojami visi šiuo metu turimi Centrik sistemos moduliai.

Centrik sistemos naudojimas pilna apimtimi TKA ženkliai padidins veiklos efektyvumą, saugą, eliminuos veiklų, procesų dubliavimą ir užtikrins efektyvesnę komunikaciją, ir tuo pačiu pagerins TKA teikiamų paslaugų kokybę, sumažins ar visai panaikins šiuo metu pasitaikančius tam tikrų teikiamų paslaugų vėlavimus.

Naudojant Centrik sistemą, taip pat, stiprėja TKA duomenų kibernetinis saugumas (visa informacija ir duomenys yra saugomi sistemoje, kuriai daromi kibernetinio saugumo bandymai, prie informacijos prieinama su slaptažodžiais, galimybė apriboti prieigą).

Civilinių orlaivių registro valdytojas (COR) yra Susisiekimo ministerija, o tvarkytojas - TKA. Pažymėtina, kad registrai naudojami įranga yra pasenusi ir nebepalaikoma, o taip pat neturi galimybės turėti sąsasas su EASA centrine duomenų baze, kas ypač yra aktualu bepiločių orlaivių ir jų naudotojų registravimui. TKA savo lėšomis organizavo specifikacijos parengimą ir ją parengę pateikė Susisiekimo ministerijai, taip pat, buvo įvardinta ir orientacinė programinės įrangos įsigijimo kaina. COR registro valdytojas, Susisiekimo ministerija, turi inicijuoti įrangos pirkimą.

TKA, teikdama kelių transporto srities paslaugas, naudoja šiuolaikines priemones. 2022 m. TKA įsigijo tris automobilius, du iš jų bus naudojami, kaip saugos tyrimų automobiliai, skirti Lietuvos kelių filmavimui ir eismo saugos pokyčių juose stebėjimui.

TKA jau naudojamos ir diegiamos šiuolaikinės technologijos ir sprendimai yra matomi kaip tvirtas pagrindas plėsti TKA paslaugų apimtį aviacijos ir kelių transporto srityje.

Pažymėtina, kad TKA planuoja skaitmenizuoti visas paslaugas (kurias įmanoma, remiantis taikomais teisės aktais ir jei tai atitinka klientų lūkesčius), taip užtikrinant tokių paslaugų optimalų teikimą.

9. TKA TARPTAUTINIS ATSTOVAVIMAS

TKA darbuotojai, atsakingi už civilinės aviacijos priežiūrą, nuolat dalyvauja įvairių tarptautinių organizacijų, institucijų ir jų agentūrų bei tarpvalstybinių susitarimų pagrindu vykdomose veiklose. Pažymėtina, kad atsižvelgiant į tai, jog nėra išgrynintas aviacijos priežiūros sistemos valdymas bei teisėkūra, nes dalį funkcijų atlieka TKA, dalį – LTSA, tarptautinis aviacijos priežiūros sistemos atstovavimas taip pat nėra iki galo išgrynintas. Šiuo metu “Director general civil aviation” (DGCA) ECAC yra nominuota atstovė iš LTSA. “De facto” TKA vykdo nacionalinės aviacijos institucijos funkcijas, o “de Jure” LTSA atstovauja Lietuvos Respubliką tarptautiniame kontekste. DGCA klausimas yra aktualus TKA ir, tuo pačiu, Lietuvai ir dėl planuojamo FAA audito, nes FAA auditas bud vykdomas atsižvelgiant į ICAO dokumentų reikalavimus, kuriuose didžiąją dalį DGCA nurodytų funkcijų atlieka TKA, o ne LTSA. Taigi, tikslinga šią situaciją išgryninti.

Šalims, siekiant stiprinti bendradarbiavimą oro navigacijos srityje ir ypač numatyti bendrą oro eismo paslaugų organizavimą viršutinėje oro erdvėje, įsteigtos Europos saugos oro navigacijos

organizacijos (toliau – Eurokontrolė) laikinosios tarybos veikloje dalyvauja TKA direktorius. TKA direktorius, esant poreikiui vietoj Susisiekimo ministro, gali būti paskirtas dalyvauti ir Eurokontrolės nuolatinės / išplėstinės komisijos posėdžiuose.

TKA Eurokontrolės išplėstinio komiteto dėl maršruto rinkliavų ir Eurokontrolės maršruto rinkliavų studijų grupėse TKA atstovauja ir Eurokontrolės nuolatinio finansų komiteto veiklose dalyvauja Oro navigacijos paslaugų skyriaus specialistai.

Konkretūs darbuotojai TKA direktoriaus įsakymu Lietuvos Respublikos poziciją pristato įvairiose EK ir EASA veiklose. EK komitetai, kuriuose nuolat dalyvauja TKA darbuotojai:

- Teisės aktų, susijusių su techninių reikalavimų ir administracinių procedūrų derinimu civilinės aviacijos srityje, taikymo komitetas;

- Teisės aktų, susijusių su naudojimusi antžeminiu aptarnavimu Bendrijos oro uostuose, taikymo komitetas;

- Bendro Europos dangaus komitetas;

- Civilinės aviacijos saugumo komitetas;

- Oro uostų kritinės infrastruktūros komitetas;

- Oro eismo vadybos kritinės infrastruktūros komitetas;

- Teisės aktų, susijusių su atitinkamų oro eismo valdymo įrangos ir sistemų įsigijimo techninių specifikacijų apibrėžimu ir naudojimu, taikymo komitetas.

Atsakingos institucijos teisėmis TKA dalyvauja EASA komitete. Nacionalinių priežiūros institucijų pagal Bendro Europos dangaus teisiną platformos (NCP) veikloje TKA darbuotojai dalyvauja per darbo grupes:

- Veiklos rezultatų planavimo;

- Jungtinę darbo grupę (sukurta 2020 m. apjungus prieš tai buvusias darbo grupes).

EASA valdybą, kuri atsakinga už prioritetų nustatymą, biudžeto sudarymą ir veiklos stebėseną, sudaro valstybių narių ir EK atstovai. Nuo Lietuvos Respublikos valdyboje dalyvauja TKA direktorius, esant būtinybei pavaduoja Civilinės aviacijos departamento direktorius arba Skrydžių priežiūros skyriaus vadovas.

Dauguma EASA siūlomų veiksmų tiesiogiai veikia valstybės nares ir aviacijos pramonę, todėl taip vadinami patariamieji organai sudaro galimybę dėl agentūros prioritetų konsultotis su suinteresuotomis šalimis ir nacionalinėmis priežiūros institucijomis tiek strateginiu, tiek techniniu lygmenimis. Šalių narių patarimojo organo veikloje nuo TKA dalyvauja Civilinės aviacijos departamento direktorius ir Skrydžių priežiūros skyriaus vadovas. Visų Civilinės aviacijos departamento skyrių vadovai dalyvauja atitinkamos srities techninėse darbo grupėse:

- Aerodromų;

- Oro eismo vadybos / Oro navigacijos paslaugų;

- Skrydžių įgulų;

- Oro eismo operacijų;

- Produkcijos ir nebetrakiamo tinkamumo skraidyti;

- Bendrosios aviacijos

- Saugos vadybos.

EASA įsteigtas Europos centrinis klausimų bankas, skirtas šalių narių vykdomiems teoriniams egzaminavimams, kurios veikloje savanoriškai dalyvauja į ekspertų darbo grupę apsijungę šalių narių, tame tarpe ir Lietuvos atstovai iš TKA.

Baltijos funkcinio oro erdvės bloko, apimančio Lietuvos ir Lenkijos oro erdves:

- Taryboje TKA atstovauja TKA direktorius.

- Baltijos funkcinio oro erdvės bloko nacionalinių priežiūros institucijų koordinacinio komiteto veiklose Lietuvai atstovauja Oro navigacijos priežiūros skyriaus vadovas.
- Bloko vykdančiojo organo – Baltijos funkcinio oro erdvės bloko valdyboje dalyvauja Civilinės aviacijos departamento direktorius, kartu su Oro navigacijos ir Susisiekimo ministerijos atstovais.
- Baltijos funkcinio oro erdvės bloko komitetuose (Strateginis, ekonomikos ir veiklos rezultatų planavimo (SEPC); Saugos (SAFC), Oro erdvės (ASMC), Operacinis ir techninis (OPS/TECHC)) dalyvauja Oro navigacijos priežiūros skyriaus darbuotojai.
- Bendradarbiavimo tarp Funkcinių oro erdvės blokų iniciatyvoje (InterFAB Coordination) dalyvauja TKA, ministerijų ir AB Oro navigacijos atstovai.
- Transporto paslaugų skyriaus specialistai dalyvauja tokiose tarptautinėse veiklose:
 - EK inicijuotas projektas „Pagrindinių eismo saugumo rodiklių surinkimas“ (toliau – KPI projektas). Projekte dalyvauja 19 ES valstybių. Projekto laikotarpis 2020-2022 m.
 - Tarptautinio transporto forumo bei Pasaulio banko inicijuota darbo grupė dėl saugios sistemos įgyvendinimo (ITF/WB Working Group on Implementing the Safe System).
 - ES inicijuota gerosios praktikos dalinimosi programa „EU Road Safety Exchange“. Programą organizuoja Europos transporto saugumo taryba (ETSC). Programoje dalyvauja 12 Europos Sąjungos valstybių.

10. RIZIKOS VALDYMO POKYČIAI

Įvertinant tai, jog vairių rizikų atsiradimas gali turėti neigiamos įtakos TKA veiklai, rezultatams ir reputacijai, TKA savo veikloje užtikrina efektyvų galimų kilti rizikų identifikavimą ir valdymą, kas sudaro sąlygas pasiekti užsibrėžtus strateginius tikslus, įgyvendinti uždavinius ir atlikti numatytus veiksmus.

Siekiant efektyvaus galimų rizikų valdymo, rizikų vertinimas yra įtrauktas į nuolatinį TKA veiklos planavimo ir valdymo procesą. Pagal savo veiklos pobūdį, TKA nuolat vertina ir rizikas susijusias su prižiūrimų ūkio subjektų veikla, bei padeda numatyti reikiamas rizikas mažinančias priemones.

Rizikų identifikavimui ir valdymui TKA skiria išskirtinį dėmesį bei užtikrina, kad į šį procesą yra įtraukta ne tik TKA vadovybė, bet ir visi darbuotojai.

TKA rizikų valdymas vykdomas vadovaujantis Rizikos valdymo procedūra, kurioje aprašytas rizikos valdymo procesas.

Pagrindinės šiuo metu stebimos TKA veiklos rizikos yra pateiktos 16 pav.

Strateginės rizikos	Operacinės rizikos	Patikimumo rizikos	Atitikties rizikos
<ul style="list-style-type: none"> • Stabilus įstaigos finansavimas 	<ul style="list-style-type: none"> • Neefektyvus turto valdymas • Įstaigos lėšų neefektyvus panaudojimas • Nekokybiškai, ne laiku atliekami darbai • Su personalu susijusios rizikos 	<ul style="list-style-type: none"> • TKA veiklos skaitmenizavimo rizikos • Krizių ir ekstremalių situacijų valdymo rizikos 	<ul style="list-style-type: none"> • Su teisės aktų pasikeitimu susijusios rizikos • Vidinių auditų neefektyvus valdymas • Išorinių auditų neefektyvus valdymas • Teisės aktų rengimo (atnaujinimo) rizikos

16 pav. TKA rizikų valdymo principai

Iš šiuo metu stebimų pagrindinių TKA rizikų, beveik visos yra susijusios su TKA personalo (ekspertų ir vadovų) pokyčiais arba jų trūkumu.

Pažymėtina, kad, atliekant rizikų vertinimą, yra taikomas grafinis rizikų atvaizdavimas – rizikų žemėlapis, kuriame rizikos, priklausomai nuo rizikos reikšmės yra nuspalvinamos šviesoforo spalvomis, kas prisideda prie sėkmingo TKA rizikų valdymo proceso užtikrinimo.

2022m. buvo stebima 13 pavienių organizacinių rizikų. 2022 m rudenį stebimos rizikos buvo susistemintos į 10 grupių. Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas personalo valdymo ir veiklos užtikrinimo (finansai ir planavimas) rizikų valdymui. Panašios tendencijos išliks ir 2023 m.

11. VEIKLOS AUDITAS

Vertinant TKA veiklai įtaką darančius veiksnius, svarbu akcentuoti, kad aviacijos sektoriaus priežiūros paslaugų teikimui įtaką daro ir už aviacijos sektoriaus priežiūrą atsakingų subjektų kontrolę vykdančios institucijos – ICAO, EASA ir EK.

Dėl EASA ir EK priimamų naujų ir tobulinamų esamų teisės aktų nacionalinėms priežiūros institucijoms nuolat atsiranda naujų funkcijų. Nauji tarptautiniai reikalavimai ir standartai, tobulinami galiojantys teisės aktai nacionalinei aviacijos priežiūros institucijai didina keliamų techninių ir organizacinių reikalavimų apimtį. EASA atlikdama įstaigos priežiūrą vykdo veiklos auditus, kurie skiriasi savo apimtimi ir tikslu – išsamūs (angl. comprehensive) auditai vertina Civilinės aviacijos departamento skyrių veiklą platesniu mastu, o tikslinių (angl. focused) auditų metu vertinama, kaip buvo ištaisyti išsamaus audito metu nustatyti trūkumai ir viena ar kelios siauresnės TKA veiklos sritys.

2020–2022 m. laikotarpiu EASA atliko 8 TKA veiklos auditus skrydžių vykdymo, orlaivių techninės priežiūros, aerodromų priežiūros, personalo licencijavimo, aviacijos medicinos, skrydžių valdymo paslaugų teikimo priežiūros, kompetentingos institucijos valdymo sistemos srityse. EASA auditorių ataskaitose nuolat pabrėžiamos tokios TKA stiprybės, kaip aukštas profesionalumo lygis, atvirumas ir skaidrumas, orientacija į tobulėjimą, gebėjimas susitvarkyti su nenumatytais sunkumais (saugos užtikrinimas COVID-19 laikotarpiu), adekvati organizacijos valdymo sistema.

Tarp tobulintinų sričių minimi bepiločių orlaivių veiklos plėtra ir su jos priežiūra susiję iššūkiai, procedūrų ir procesų nuolatinis gerinimas, būtinumas užtikrinti pakankamą kompetentingo personalo skaičių, tvaraus finansavimo užtikrinimas.

Igyvendindama nuolatinį veiklos tobulinimą ir siekdama, kad jos veikla civilinės aviacijos priežiūros srityje nuolat atitiktų ES ir ICAO reikalavimus, TKA atlieka vidaus auditus. Šiuo metu vykdomas 2022-2024 m. vidaus auditų ciklas. 2022 m. atlikti vidaus auditai Personalo licencijavimo, Skrydžių priežiūros, Orlaivių, Aerodromų, Oro navigacijos paslaugų skyriuose. Vidaus auditų metu nebuvo nustatyta esminių neatitikčių, galinčių turėti didelę įtaką skrydžių saugai ar įstaigos veiklai. Daugiausiai nustatomi procedūriniai neatitikimai, pateikiamos rekomendacijos dėl vidaus procedūrų, darbo tvarkų, procesų tobulinimo. Pažymėtina, kad dažnai neatitikties atsiradimo priežastimi nurodomi nepakankami kvalifikuotų darbuotojų ištekliai.

Susisiekimo ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu ir kitais vidaus auditų reglamentuojančiais teisės aktais, atlieka TKA auditus. Atliekamų auditų tikslas – nepriklausomas ir objektyvus vertinimas, siekiant padėti gerinti viešojo juridinio asmens valdymą, rizikos valdymą ir vidaus kontrolę.

Vidaus audito metu vertinami TKA ir kitų institucijų bei organizacijų dokumentai ir teisės aktai. Vidaus audito metu informacija tikrinama ir vertinama naudojant tokius testus ir procedūras, kaip stebėjimas, apklausa, atranka, dokumentų ir darbo procesų analizė, dokumentų tikrinimas, vertinimas, informacijos palyginimas ir nagrinėjimas, patikrinimas vietoje ir kt.

2020–2022 m. laikotarpiu Susisiekimo ministerijos Centralizuoto vidaus audito skyrius atliko vidaus auditus TKA veiklos ir valdymo, asmens duomenų apsaugos, tarnybinių lengvųjų automobilių naudojimo, atsparumo korupcijai dokumentų rinkinio nuostatų įgyvendinimo, valstybės registru, viešųjų ir privačių interesų derinimo, pilotų egzaminavimo, viešųjų pirkimų proceso ir vykdymo srityse. Nustatytos 49 rekomendacijos, iš jų 37 yra įgyvendintos tinkamai ir laiku. Likusios yra įgyvendinamos, nes jų įgyvendinimo terminas dar nesuderintas su ministerija arba nėra pasibaigęs.

2023 m. planuojamos rekomendacijų, susijusių su Civilinių orlaivių registro programinės įrangos modernizavimu, viešųjų pirkimų procedūrų, tvarkų tobulinimas.

12. SAUGOS IR SAUGUMO SKATINIMAS

2022 m. TKA paskelbė 11 informacinių pranešimų saugos tematika (2020 m. – 10), suorganizuoti penki plataus masto susitikimai su ūkio subjektais.

Svarbi prevencijos saugos srityje dalis – privalomi ir savanoriški ūkio subjektų pranešimai apie civilinius įvykius. Pagal TKA patvirtintą privalomųjų ir savanoriškųjų pranešimų apie civilinius įvykius tvarką, visi iš prižiūrimų ūkio subjektų gauti pranešimai yra įtraukiami į Europos pranešimo apie aviacijos incidentus sistemų koordinavimo centro (ECCAIRS) nacionalinę duomenų bazę, iš kurios pranešimai yra persiunčiami į Europos centrinę saugyklą.

2022 m. įvykdytas nacionalinės pranešimų duomenų bazės konvertavimas į naują e5z duomenų formatą ir atliktas jos perkėlimas į EASA administruojamą ECCAIRS2 platformą. Taip užtikrinamas efektyvus apsikeitimas saugos informacija tarp valstybių narių ir EASA, organizacijoms ir fiziniams asmenims palengvinamas pranešimų apie aviacijos įvykių teikimas, saugos informacijos administravimas, užtikrinamas ES taisyklių nustatytas reikalavimas dėl pranešimų duomenų formato.

Šioje bazėje pateikta informacija skirta skrydžių saugai analizuoti ir gerinti, o duomenys apie pranešėjus arba įvykyje dalyvavusius žmones nėra įtraukiami. Taip pat, šios informacijos negalima panaudoti siekiant nustatyti kaltininką ar patraukti asmenį baudžiamojon atsakomybėn. Remiantis tarptautiniu reglamentavimu, skleidžiama teisingumo kultūra skatina asmenis pranešti su sauga susijusią informaciją, nebijant būti nubaustiems.

TKA vykdoma pranešimų skatinimo kampanija reikšmingai pagerino pranešimų kultūrą. 2022 m. stebimas ženklus pranešimų skaičiaus didėjimas palyginti su 2021 m. – 37 proc. Nuosekliai didėjo Lietuvoje sertifikuotų aviakompanijų teikiamų pranešimų skaičius ir santykinis pranešimų rodiklis (pranešimų skaičius tenkantis 10.000 skrydžių lyginant su 2019 m. padidėjo 34 proc.). Pagal pranešėjų struktūrą apie 50 proc. pranešimų gaunama iš aviakompanijų, apie 30 proc. iš oro eismo paslaugų teikėjų. Išaugo pranešimų, iš techninės priežiūros organizacijų ir oro uostų / antžeminių paslaugų teikėjų, skaičius. Deja, pranešimų skaičius iš bendrosios aviacijos naudotojų išlieka nedidelis.

Itin svarbi pranešimų sistemos dalis yra savanoriškieji pranešimai, kurie suteikia informaciją apie tokius įvykius, kurie nėra privalomi pranešti. Tokiu būdu dažnai atskleidžiamos paslėptos ar naujos grėsmės, pvz., tokios kaip lazerio šviesos spinduliai, bepiločiai orlaiviai ir kt.

13. PASLAUGŲ SKAITMENIZACIJA, INOVACIJOS IR ŽALINIMAS

TKA siekdama nuolat tobulinti teikiamų paslaugų kokybę, itin daug dėmesio (pagal finansines galimybes) skiria paslaugų modernizavimui ir skaitmenizavimui. Atliekamų TKA klientų apklausų rezultatai rodo klientų lūkesčius dėl efektyvesnės TKA komunikacijos ir paslaugų teikimo laiku. Atsižvelgiant į klientų išreikštus poreikius ir Susisiekimo ministerijos lūkesčių laiške įvardintus prioritetus, TKA aviacijos priežiūros paslaugų teikimui pradėjo naudoti specializuotą aviacijos

sektoriaus priežiūros sistemą Centrik. Planuojama, kad Centrik pagalba bus skaitmenizuoti visi TKA procesai aviacijos srityje, pagerins šių paslaugų kokybę ir sumažins vėlavimus bei užtikrins greitą ir efektyvią komunikaciją su klientais. Taigi, TKA klientai pajus tiesioginę šių procesų naudą.

Pažymėtina, kad TKA jau 2022 m. pradėjo naudoti Centrik sistemą atskiroms paslaugoms teikti ir artimiausiu metu šios sistemos pagalba planuojama teikti visas civilinei aviacijai teikiamas priežiūros paslaugas. Centrik sistemos naudojimas sumažins techninio, neefektyvaus darbo apimtį, o sutaupytos darbuotojų darbo valandos bus skiriamos kitoms TKA paslaugoms teikti, o tai leis pagerinti tiek TKA teikiamų paslaugų kokybę, tiek ir paslaugų atlikimą laiku.

Nuo 2021 m. pradėjus bepiločių orlaivių priežiūrą, buvo įdiegta Bepiločių orlaivių elektroninių paslaugų teikimo sistema, kurios dėka TKA žengė svarbų žingsnį ir pradėjo teikti pirmąsias pilnai skaitmenizuotas paslaugas. Klientai neatvykdami į TKA, o su saugiu kvalifikuotu parašu prisijungę prie sistemos, gali teikti reikalingus elektroninius prašymus, gauti, pratęsti ar atnaujinti įvairius pažymėjimus, gauti elektroninius kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus, atlikti teorinį mokymą ir žinių patikrinimą laikydami nuotolinį teorijos egzaminą, apmokėti už paslaugas, gauti reikalingą informaciją ir teikti užklausas. Taip pat, nuo 2021 m. TKA veikia pažangi aviacijos specialistų egzaminavimo sistema. Ši sistema leidžia vienoje duomenų bazėje integruoti visus TKA vykdomus egzaminus, nustatyti sudėtingus egzaminų sudarymo algoritmus ir apdoroti didelės apimties egzaminų klausimų bazes, valdyti egzaminų statusą. Turėdama tokias egzaminavimo sistemos galimybes TKA, tęsdama 2020 m. pradėtą vykdyti komercinės prigimties paslaugų perėmimą iš LTSA, yra pasirengusi perimti su transporto specialistų rengimu (egzaminavimas, pažymėjimų, liudijimų išdavimas) susijusių paslaugų tolimesnį teikimą.

Be to, TKA nuolatos siekia savo veikla prisidėti prie pažangių valstybinių projektų, ekologiško transporto plėtros ir planuoja įsigyti mažiau taršius TKA veiksmai reikalingus automobilius.

14. KORUPCIJOS PREVENCIJA

TKA netoleruoja korupcijos ir nuosekliai siekia stiprinti visuomenės, valstybės institucijų, įmonių pasitikėjimą objektyvia, sąžininga ir profesionalia TKA veikla.

Organizuodama korupcijos prevencijos veiklą, TKA vadovaujasi Susisiekimo ministerijos ir jos reguliavimo srities įmonių, įstaigų ir bendrovių atsparumo korupcijai politika, darbuotojų elgesio kodeksu, veiklos partnerių elgesio kodeksu, ir įgyvendina Susisiekimo ministrui priskirtų valdymo sričių korupcijos prevencijos programą bei jos įgyvendinimo priemonių veiksmų planą (toliau – Planas).

2022 m. TKA įgyvendino Plane numatytas priemones ir pasiekė Plano įgyvendinimo rodiklį – 86,6 proc.

Atlikti veiksmai 2022 m.:

1. Išanalizuota korupcijos pasireiškimo tikimybė viešųjų pirkimų procese Agentūroje ir jos parengta motyvuota išvada. Nustatytos 2 įgyvendinimo priemonės tikslu sumažinti korupcijos rizikos veiksnių įtaką viešųjų pirkimų procese ir jo vykdyme.

2. Patvirtintas Informacijos pagal Lietuvos Respublikos pranešėjų apsaugos įstatymą teikimo Agentūroje tvarkos aprašas. Pradėjo veikti pasitikėjimo linija / kanalas, kuriuo sudarytos galimybės pranešti apie pažeidimus.

3. Nauja redakcija išdėstyta Viešųjų ir privačių interesų derinimo Agentūroje tvarkos aprašas.

4. Vykdytas antikorupcinis švietimas (organizuoti ir pravesti Viešųjų ir privačių interesų konflikto valdymo mokymai Agentūros darbuotojams; dalyvauta 4 skaidrumo popietėse; Antikorupcijos dienos proga Agentūros darbuotojams priminta TKA korupcijos prevencijos politika).

5. Direktoriaus įsakymu patvirtintas Agentūros pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas Specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją, sąrašas.

6. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymu Agentūros direktoriaus įsakymu paskirti už korupcijai atsparios aplinkos kūrimą darbuotojai konkrečioms funkcijoms vykdyti.

TKA darbuotojai vadovaujasi viešumo ir atvirumo teikiant paslaugas ir priimant sprendimus, veiklos skaidrumo ir aiškumo, teisingumo ir nešališkumo principais, visuomenės ir darbuotojų motyvavimo elgtis sąžiningai ir pranešti apie korupciją principais. Siekiant tinkamai valdyti korupcijos rizikas ir vykdyti prevenciją, TKA taiko šias korupcijos prevencijos priemones:

- teisės aktų tinkamas įgyvendinimas ir aiškus vidinių procesų reglamentavimas TKA; sprendimų priėmimas pirmenybę teikiant viešiesiems interesams;
- skaidri, pagrįsta teisės aktų reikalavimais, TKA apskaita ir finansų kontrolė;
- prekybos poveikiu, kyšininkavimo netoleravimas;
- nulinė dovanų politika;
- tinkamas privačių interesų deklaravimas, interesų derinimas, nusišalinimas ir konfliktų valdymas;
- skaidrus, užtikrinantis sąžiningą konkurenciją, standartizuotas pirkimų procesas;
- objektyvi ir nešališka, vadovaujantis teisės aktais standartizuota darbuotojų atrankos procedūra.

TKA reguliariai atliekamas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas ir identifikuojami korupcijos rizikos veiksniai, planuojamos ir pritaikomos korupcijos riziką mažinančios priemonės, skiriami už jų vykdymą atsakingi asmenys bei nustatomi jų įvykdymo terminai.

TKA netoleruoja korupcijos, nepotizmo, nuosekliai ir sistemiškai įgyvendina privačių interesų konfliktų prevenciją. TKA skatina darbuotojus nesibaiminant neigiamų pasekmių tiesiogiai ar anonimiškai pranešti apie galimus pažeidimus, neetišką ar nesąžiningą elgesį.

TKA skatinama pranešti apie galimus korupcinio pobūdžio veiksmus įvairiais teikimo kanalais: el. paštu prevencija@tka.lt; užpildant elektroninę pranešimo apie korupciją formą arba paštu.

TKA taip pat skatinama pranešti apie teisės pažeidimus, keliančius grėsmę viešajam interesui arba jį pažeidžiančius, vidiniais informacijos apie pažeidimus teikimo kanalais. Galima pranešti: el. paštu pasitikejimas@tka.lt; užpildant elektroninę pranešimo apie pažeidimą formą; laisvos formos raštišku pranešimu arba tiesiogiai TKA kompetentingam subjektui žodžiu.

Pranešimus apie galimus korupcijos atvejus ar pažeidimus, keliančius grėsmę viešajam interesui, TKA vidiniais informacijos apie pažeidimus kanalais gali teikti tiek TKA darbuotojai, tiek asmenys, turėję su TKA darbo arba kitų sutartinių santykių, arba įdarbinimo santykių, taip pat asmenys, priklausantys TKA valdymo organams.

TKA vadovo paskirtas kompetentingas subjektas administruoja vidinius informacijos apie pažeidimus teikimo kanalus, pagal patvirtintą tvarką, nagrinėja jais gautą informaciją apie pažeidimus, užtikrina asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimus, konfidencialumą. TKA išsipareigoja užtikrinti ir saugoti vidiniu informacijos apie pažeidimus teikimo kanalu pateiktos informacijos ir asmens, pateikusio informaciją apie pažeidimą duomenų konfidencialumą, teisės aktų nustatyta tvarka taikyti teisinės gynybos priemones. TKA nėra gavusi pranešimų dėl korupcijos.

TKA, siekdama įvertinti asmenų patikimumą, yra patvirtinusi pareigybių, dėl kurių teikiamas prašymas Specialiųjų tyrimų tarnybai pateikti informaciją, sąrašą.

Nuo 2021 metų, TKA vykdomoje kasmetinėje klientų apklausoje, klientų klausama ar buvo susidūrę su korupcijos apraiškomis bendraujant su TKA darbuotojais. 2021 m. apklausos duomenimis 95 proc., o 2022 m. apklausos duomenimis 97 proc. apklausoje dalyvavusių asmenų teigė, kad nesusidūrė su korupcijos apraiškomis bendraujant su TKA darbuotojais.

TKA prisijungė prie Ekonomikos ir inovacijų ministerijos sukurto apklausos įrankio (PIPA), skirto visoms priežiūros institucijoms vienoda forma ir turiniu gauti grįžtamąjį ryšį iš klientų apie veiklos kokybę. Šių apklausų metu, klientai turi galimybę anonimiškai pateikti informaciją apie korupciją. Tokios informacijos TKA nėra gavusi.

TKA dalyvauja tiek Susisiekimo ministerijos, tiek Specialiųjų tyrimų tarnybos organizuojamuose susitikimuose korupcijos prevencijos klausimais, Susisiekimo ministerijos valdymo sričių įmonių atstovų susitikimuose – Skaidrumo popietėse, kuriose dalijamasi gerosiomis patirtimis ir praktikomis.

15. FINANSINIAI VEIKLOS REZULTATAI

Teisinis reguliavimas rinkliavų už teikiamas paslaugas nustatymui

Pajamos už oro uostų priežiūrą. Pajamos už oro uostų priežiūrą yra apskaičiuojamos vadovaujantis Transporto kompetencijų agentūros sąnaudų, susijusių su Lietuvos Respublikos tarptautinių oro uostų valstybine priežiūra, nustatymo tvarkos aprašu, pavirtintu 2020 m. lapkričio 25 d. Transporto kompetencijų agentūros direktoriaus įsakymu Nr. 2-283 „Dėl Transporto kompetencijų agentūros sąnaudų, susijusių su Lietuvos Respublikos tarptautinių oro uostų valstybine priežiūra, nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 8 straipsnyje nustatyta, kad už TKA teikiamas administracines paslaugas (toliau – paslaugas) imamas atlyginimas. Atsižvelgiant į tai, kad TKA teikiamų paslaugų savikainos dydis nustatomas (apskaičiuojamas) taip, kad būtų padengtos visos būtinos ir pagrįstos, su konkrečios paslaugos teikimu susijusios sąnaudos, Konkretūs atlyginimo už viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros teikiamas administracines paslaugas dydžiai¹ (toliau – atlyginimo dydžiai) yra apskaičiuoti remiantis Atlyginimo už viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros teikiamas administracines paslaugas dydžio nustatymo (apskaičiavimo) metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. 1315 „Dėl Atlyginimo už viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros teikiamas administracines paslaugas dydžio nustatymo (apskaičiavimo) metodikos patvirtinimo“ (toliau – metodika). Vadovaujantis metodika konkrečius atlyginimo dydžius savo įsakymu nustato Susisiekimo ministras.

¹ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2019 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. 3-12 „Dėl konkrečių Atlyginimo už viešosios įstaigos Transporto kompetencijų agentūros teikiamas administracines paslaugas dydžių patvirtinimo“

Pajamos už oro navigacijos paslaugų teikėjų priežiūrą. Pajamos už oro navigacijos paslaugų teikėjų priežiūrą sudaro maršruto ir terminalo rinkliavos. Rinkliavos yra atlyginimas už šalies patirtas sąnaudas, susijusias su oro navigacijos paslaugų teikimu. Oro navigacijos paslaugų vienetiniai tarifai nustatomi, vadovaujantis ICAO, ES ir Eurokontrolės dokumentais, kurie yra neatsiejama įstaigos teisinės bazės dalis. Rinkliavų vienetiniai tarifai apskaičiuojami ir tvirtinami kasmet.

Terminalo ir maršruto vienetiniam tarifui apskaičiuoti taikomos 2019 m. vasario 11 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 317/2019, kuriuo nustatoma bendroji mokesčių už oro navigacijos paslaugas sistema, nuostatos.

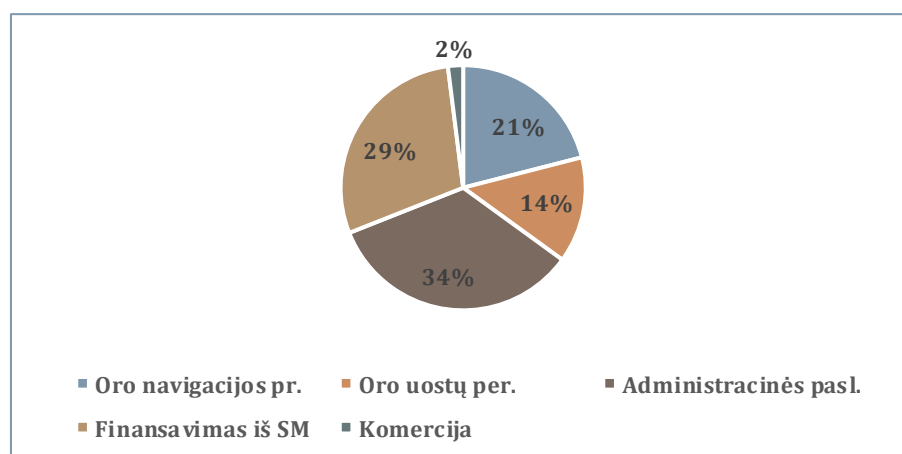
Pagal pasirašytą daugiašalę sutartį Lietuva patiki Eurokontrolei apskaičiuoti ir savo vardu rinkti oro navigacijos rinkliavas. Išlaidas, susijusias su rinkliavų apskaičiavimu ir surinkimu, dengia oro erdvės naudotojai.

Gaunamos finansavimo pajamos kelių priežiūros saugai užtikrinti. Gaunamos finansavimo pajamos kelių priežiūros saugai užtikrinti skiriamos Saugaus eismo automobilių keliais įstatyme pavestoms funkcijoms vykdyti.

Veiklomis grįsto sąnaudų paskirstymo ir atlyginimo už teikiamas paslaugas nustatymo metodika. Įgyvendinant Strateginiame veiklos plane iškeltus uždavinius, 2022 m. TKA parengė Veiklomis grįsto sąnaudų paskirstymo ir atlyginimo už teikiamas paslaugas nustatymo metodiką, kurios atitiktą metodologijai ir gerajai praktikai įvertino tarptautinės audito kompanijos UAB „Ernst & Young Baltic“ specialistai. Šie pasiūlymai pateikti Susisiekimo ministerijai sprendimams priimti.

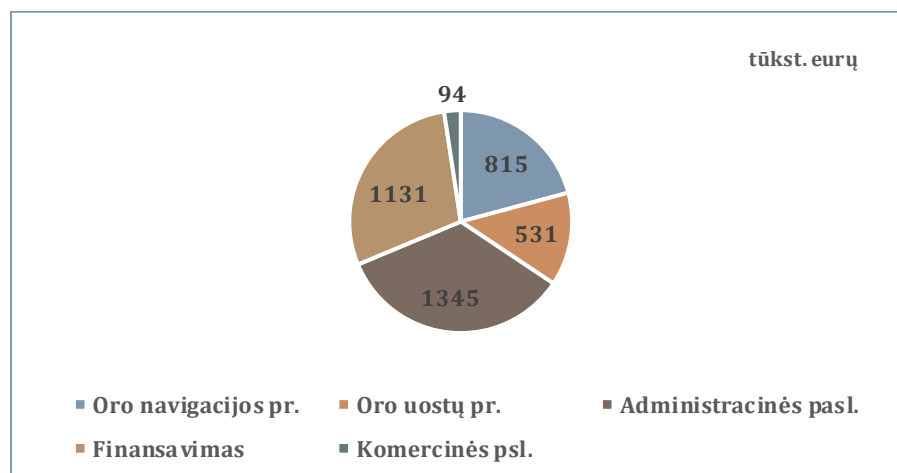
Transporto kompetencijos agentūros pajamų struktūra. TKA pajamų struktūrą sudaro: programų finansavimo pajamos, pajamos už oro uostų priežiūrą, pajamos už oro navigacijos paslaugų teikėjų priežiūrą, pajamos už kitas civilinės aviacijos srityje teikiamas paslaugas ir pajamos iš komercinės veiklos.

2022 metų pajamų struktūra procentine išraiška pateikta 17 paveiksle.

17 pav. 2022 metų pajamų struktūra procentine išraiška

2022 m. pajamų struktūra pinigine išraiška (tūkst. eurų) pateikta 18 paveiksle.

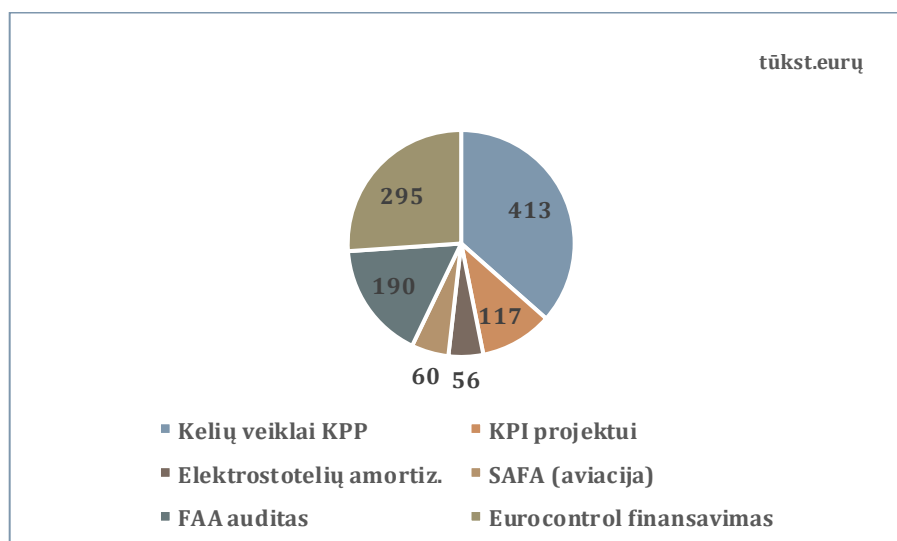

18 pav. 2022 metų pajamų struktūra pinigine išraiška (tūkst. Eurų)

Programų finansuojamų iš VB ir ES fondų pajamos. TKA dalyvauja įgyvendinant Susisiekimo ministerijos programą „Transporto ir ryšių politikos įgyvendinimas“. Įgyvendinamos šios programos priemonės, kurioms skiriamas finansavimas iš valstybės biudžeto ir ES fondų:

- vykdyti taisymo, priežiūros ir kt. darbus valstybinės reikšmės keliuose, švietėjišką saugaus eismo veiklą bei kitas numatytas funkcijas;
- atlikti trečiųjų užsienio šalių ir ES šalių orlaivių ir jų įgulos patikrinimus peronuose, siekiant nustatyti orlaivių atitikimą saugos reikalavimams, taip pat užtikrinti bendrosios aviacijos skrydžių saugą;
- pasirengti FAA auditui;
- užsienio orlaivių patikrinimų plano vykdymas, įgyvendinant Užsienio valstybių orlaivių saugos įvertinimo (SAFA) programą.

2022 m. Programų finansuojamų iš VB ir ES fondų pajamos yra pateikiamos 19 pav.

19 pav. 2022 metų Programų finansuojamų iš VB ir ES fondų pajamos (tūkst. Eurų)

Per 2022 m. TKA gavo 3 916 tūkst. Eur pajamų (planuota 4 477 tūkst. Eur.). Gauta 561 tūkst. Eur mažiau nei planuota. Pagrindinė netekimų priežastis yra karo Ukrainoje ir su tuo susijusių sankcijų pasekmė. 2023 m., suderinus su EK, buvo išimties tvarka peržiūrėtos rinkliavos už navigacijos paslaugų teikimą ir ateinantiems metams netekimų neprognozuojama. Deja, šios srities pajamos laibai įtakojamos geopolitikos, pandemijos ir kitų pasaulinių įvykių.

Valstybės finansuojamų programų pajamų gauta 1 131 tūkst. Eur., o buvo planuota 1 029 tūkst. Eur. Valstybė padengė dalį (295 tūkst. Eur.) Eurokontrolės narystė mokesčio, kuris 2022 m. sudarė 1 158 tūkst. Eur., kadangi karas įtakuoja šių pajamų sumažėjimą.

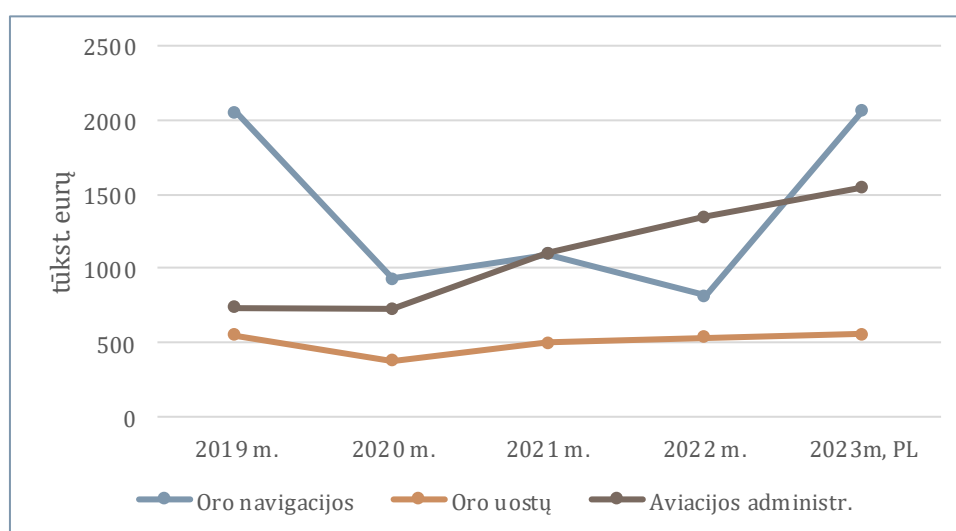
Civilinės aviacijos paslaugų pajamos. Civilinės aviacijos paslaugų pajamų buvo planuota uždirbti 3 370 tūkst. Eur., o faktiškai gauta 2 691 tūkst. Eur. Planas įgyvendintas 80 proc. ir negauta 679 tūkst. Eur.

Oro navigacijos paslaugų priežiūros pajamos dar nepasiekusios iki pandeminio lygio drastiškai krito dėl Rusijos pradėto karo prieš Ukrainą ir Rusijai taikomų sankcijų. Skrydžių kiekis per Lietuvos oro erdvę iš Rusijos ir į Rusiją įprastomis sąlygomis sudarė apie 50 proc. visų tranzitinių skrydžių. Oro navigacijos paslaugų priežiūros pajamų gauta 815 tūkst. Eur., o planuota gauti 1 692 tūkst. Eur. Planas įvykdytas tik 50 proc. 2023 m. tikimasi pasiekti 2019 m. pajamų lygį, kadangi atsizvelgus į susidariusią situaciją, buvo leista padidinti rinkliavas už oro navigacijos paslaugas.

Administracinių aviacijos paslaugų pajamų planas viršytas 17 proc. Planuota gauti 1 150 tūkst. Eur., o faktiškai gauta 1 345 tūkst. Eur. Tam įtakos turėjo didelis orlaivių registravimo / perregistravimo kiekis (specialistai vertindami ateinančius metus, tokio ženklus didėjimo neprognozuoja). Atsirado naujos rinkliavos už kibernetinio saugumo metinę priežiūrą, padidėjo sertifikuotų techninės priežiūros įstaigų, mokymo įstaigos atidarė naujus treniruoklius, kuriems privaloma metinė priežiūra, dėl pasikeitusio reglamentavimo orlaivių skyriuje taikomos naujos rinkliavos. Lietuvoje prasidėjęs aviacijos sektoriaus augimas pandeminiu laikotarpiu tęsiasi ir 2022 m. bei matomos augimo tendencijos ir 2023 m.

Oro uostų priežiūros pajamos atitinka planą, kadangi nežiūrint aviacijos verslo iššūkių šiuo laikotarpiu, oro uostų priežiūrai nei skrydžių skaičius nei keleivių kiekis įtakos neturi.

Aviacijos pajamų 2019-2022 m. faktas bei prognozė 2023 m. pateikta 20 paveiksle.

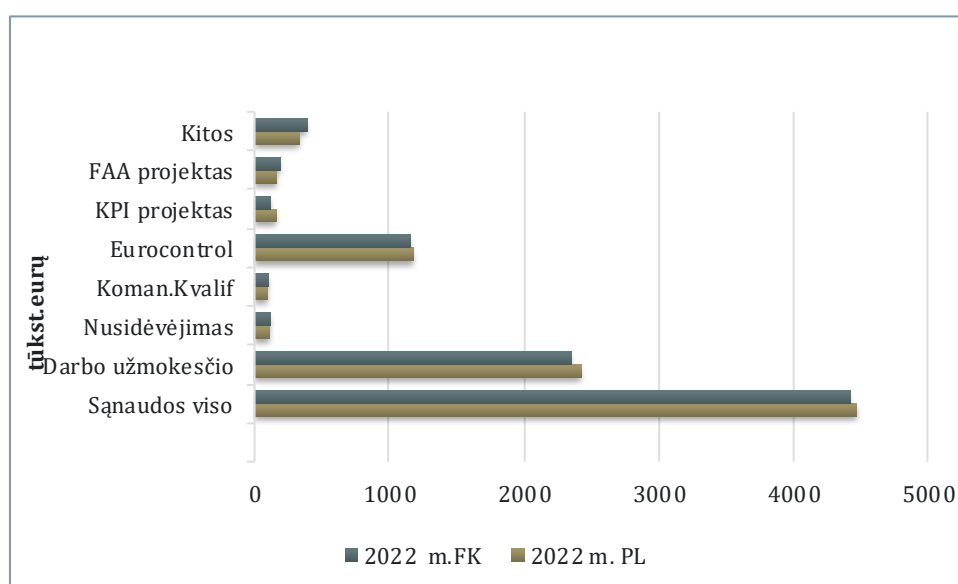
20 pav. Aviacijos pajamų 2019m.-2022m. faktas bei prognozė 2023 metams

Kitos veiklos pajamos. Kitos veiklos pajamos gaunamos iš patalpų nuomos ir komercinių paslaugų kelių saugos srityje. TKA gavo 94 tūkst. Eur. pajamų. 2021 m. buvo gauta 91 tūkst. Eur. pajamų. Didelio proveržio šioje srityje nėra, kadangi šios papildomos pajamos gaunamos su tuo pačiu darbuotojų kiekiu, kurie turi savo tiesiogines funkcijas ir pareigas.

Transporto kompetencijos agentūros sąnaudų struktūra. TKA sąnaudų struktūrą sudaro: darbo užmokesčio, ilgalaikio turto nusidėvėjimo, komandiruočių ir kvalifikacijos kėlimo, Eurokontrolės narystės mokesčiai, FAA ir KPI projektai bei kitos sąnaudos. Kitos sąnaudos apima įrangos, patalpų nuomą, transporto išlaikymą, elektros, ryšio, komunalinių, šildymo ir kitas panašias sąnaudas.

Kadangi įstaiga nuo 2019 m. buvo du kartus reorganizuota, tai patikimų duomenų sąnaudų analizei neturima ir pateikiami tik planuotų sąnaudų ir patirtų sąnaudų duomenys.

Nežiūrint didelės infliacijos ir energetinės krizės, TKA planuotų sąnaudų neviršijo. 2022 m. TKA sąnaudos yra pateikiamos 21 pav.

21 pav. 2022 metų TKA sąnaudos

TKA per 2022 m. patyrė 4 426 tūkst. Eur. sąnaudų, t. y. 50 tūkst. Eur mažiau nei buvo planuota (4 476 tūkst. Eur).

Finansinis rezultatas

Įstaigos finansinė atskaitomybė parengta vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Finansinės apskaitos įstatymu bei Viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (VSAFAS). TKA yra pelno nesiekiantis viešojo sektoriaus subjektas ir veikia sąnaudų kompensavimo principu.

2022 m. TKA neplanavo pelno – buvo tikimasi gauti tiek pajamų, kad padengti patirtas sąnaudas. Bet dėl prasidėjusio karo Ukrainoje faktiškai patirtas 510 tūkst. Eur. nuostolis. Stabilizuoti situaciją padėjo Susisiekimo ministerijos skirtas 295 tūkst. Eur neplaninis finansavimas Eurokontrolės narystės mokesčiui dalinai padengti, nes per 2022 m. negauta net 877 tūkst. Eur. iš navigacijos priežiūros planuotų pajamų.

Kadangi jau metų eigoje buvo prognozuojamas didelis nuostolis, TKA dėjo maksimalias pastangas taupydama lėšas, nežiūrint infliacijos ir energetinės krizės.

Įsipareigojimai

Įstaiga per 2022 m. grąžino 41 tūkst. Eur. paskolos, gautos per Eurokontrolę amortizuoti klientų nemokumui trumpuoju laikotarpiu, atsiradusiam dėl pandemijos. Kitų ilgalaikių įsipareigojimų kredito institucijoms įstaiga neturi.

Didžiąją dalį įsipareigojimų sudaro atostogų kaupiniai bei atidėjiniai dėl pensinio amžiaus – 188 tūkst. Eur., tiekėjams mokėtinos sumos – 57 tūkst. Eur., kiti trumpalaikiai įsipareigojimai – 38 tūkst. Eur. Iš viso įsipareigojimų – 283 tūkst. Eur., pradelstų mokėtinų sumų nėra. 2021 m. buvo 317 tūkst. Eur.

Gautinos sumos

Iš viso gautinų sumų yra 331 tūkst. Eur., didžiąją dalį sudaro pirkėjų skolos – 296 tūkst. Eur. Informacijos, kad klientai būtų nemokūs nėra. Kitos gautinos sumos siekia 35 tūkst. Eur. 2021 m. gautinų sumų buvo 372 tūkst. Eur.

Išankstiniai apmokėjimai

2022 m. išankstinių apmokėjimų suma – 362 tūkst. Eur. 351 tūkst. Eur. sudaro Eurokontrolės narystės mokestis.

Finansiniai ryšiai su Įstaigos vadovais

2022 m. TKA vadovybę sudarė direktorius. Direktorius darbo užmokestį sudaro pastovioji ir kintamoji dalis. 2022 m. vadovui buvo priskaičiuota ir išmokėta maksimali kintamojo darbo užmokesčio dalis. Iš viso vadovui priskaityta 53485,70 Eur.

TKA valdybos narių atlyginimas per 2022 metus sudarė 17687,69 Eur.

Susijusių šalių operacijos

Per metus, pasibaigusius 2022 m. gruodžio 31 d. TKA vykdė operacijas, apimančias pirkimus ir pardavimus su susijusiomis šalimis (t. y. kitomis Susisiekimo ministerijos valdomomis įmonėmis). Žemiau pateikta 9 lentelė atspindi operacijas su susijusiomis įmonėmis per metus. Skaičiai pateikiami eurais.

9 lentelė . Susijusių šalių operacijos

Susijusi šalis	Gautinos sumos	Mokėtinos sumos	Pardavimai	Pirkimai
AB Oro navigacija	4272,30		49195,71	15,00
VĮ Lietuvos oro uostai	3692,00	4796,44	572839	42218,81
AB Lietuvos automobilių kelių direkcija	98,77	12,10	1113,97	
AB Vidaus vandens kelių direkcija			10,00	145,2
AB Lietuvos paštas		30,48		308,28
Viso	8063,07	4839,02	623158,68	42687,29

Įstaiga planavo per 2022 m. įsigyti turto už 180 tūkst. Eur., o faktiškai įsigijo už 137 tūkst. Eur. Iš TKA lėšų įsigyta turto už 12 tūkst. Eur., likusi dalis iš valstybės biudžeto ir ES finansavimo lėšų. Už 97 tūkst. Eur. nupirkti trys automobiliai kelių priežiūros saugumo programai vykdyti.